

Anmälan om förhinder kan göras på:

mina.popal@gryaab.se

eller tel 031-64 73 36

FÖREDRAGNINGSLISTA

vid styrelsemöte fredag den 16 oktober, 2015

kl 09.00 i mötessalen Kattegatt, 1:a våningen

Eventuella förmöten inför styrelsens sammanträde kan hållas i möteslokalen Kattegatt, 1:a vån och utanför filmsalen på 1:a vån

./. = bifogad dokumentation

B = beslutspunkt

	1	Sammanträdets öppnande	
	2	Val av justeringsperson	
	3	Eventuell komplettering och godkännande av föredragningslistan	
./.	4	Protokoll från styrelsens sammanträde 2015-09-25	
	5	Orförändens punkt	
	6	Vds rapport	
	7	<u>Ekonomiska rapporter</u>	
./.	a	Finansiering & likviditet: Lånesituation per 2015-09-30	
./.	b	Gryaabs månadsbokslut per 2015-09-30	
	8	<u>Budget 2016</u>	
./.	a	Verksamheten analyseras 2016	
./.	b	Verksamhetsbeskrivningar uppdrag 2016	
./.	c	Verksamhetsplan & budget 2016	
./.	d	Sammanställning budget 2016	
./.	e	Gryaabs avgiftsfördelning 2016 (preliminär)	
./.2	f	Ekonomisk långtidsplan 2016-2020	
	g	Beslut budget 2016	B
	9	<u>Övriga rapporter</u>	
./.	a	Månadsrapport vattenrening	
	b	Slamdisponering	
	c	Uppströmsfrågor	
	d	Personalfrågor	
	10	<u>Projekt och investeringar</u>	
./.	a	EN 2013- statusrapport	
./.	b	Lokaler 2102- statusrapport	
./.	c	Projektbeslut - Röda Sten nödschack	B
	d	Övrigt projekt	

				2015-10-07
	11	<u>Övriga frågor</u>		
./.		a	Internkontroll - rapport av genomförda tester 2015	
	12	<u>Bifogade rapporter</u>		
./.		a	Diarieförda handlingar – varje styrelsemöte	
./.		b	Omvärldsbevakning – styrelsemöte varje styrelsemöte	
./.		c	Minnesanteckningar Presidietmöte 2015-10-05	

**Protokoll
Nr 4/2015**Närvarande:

Ordinarie ledamöter:	Peter Rundström Catrin Björkman Claes Johansson Olle Adolfsson Sven Uhlin Gun Kristiansson Bengt Johansson	Ordförande 1:a vice ordförande 2:a vice ordförande
Suppleanter:	Kent Wängstedt Svante Bergh Kent Aulin Isabelle Asadian Falahieh	
Personalorganisationernas repr:	Stefan Sjöblom Iryna Camp Mehdi Basiri Nicklas Paxeus	Vision Vision SACO-SI SACO-SI
Övriga närvarande:	Anders Åström Karin van der Salm Anne Mattsson Jan Mattsson Professor Joakim Larsson Ellinor Günther	VD, Gryaab AB Gryaab AB Gryaab AB Gryaab AB Göteborgs Universitet Gryaab AB
Sekreterare:	Mårten Tagaeus	
Plats:	Gryaab, Norra Fågelrovägen 3	

41 §**Sammanträdet öppnande**

Ordföranden hälsade samtliga välkomna och öppnade därefter sammanträdet. Det antecknades att Dan Björk, via e-post den 21 september 2015, har inkommit till styrelsen med anmälan om att hans uppdrag som suppleant i Gryaab AB:s styrelse upphör. Ordföranden frågade om någon styrelsemedlem ansåg sig jävlig att delta i hanteringen vid någon fråga vi dagens styrelsemöte, varvid Sven Uhlin förklarade sig jävlig att delta i fråga om Projektbeslut saltsyra, 51 c § nedan.

42 §**Val av justeringsperson**

Claes Johansson utsågs att jämte Ordföranden justera dagens protokoll.

43 §**Eventuell komplettering och godkännande av föredragningslistan**

Ordföranden föredrog av VD upprättat förslag till föredragningslista, varvid VD anmälde fråga om internkontroll och Kent Wängstedt två övriga frågor. Därefter godkändes arbetsordningen av styrelsen med angivna tillägg.

44 §**Protokoll från styrelsens sammanträde den 12 juni 2015**

Ordföranden anmälde att protokoll från styrelsens sammanträde av den 12 juni 2015 har justerats.

45 §**Ordföranderapport**

Ordföranden informerade om att tvisten mot Bemo angående Tunnel Lerum nu förlikts och att förlikningsavtal undertecknats i somras.

Styrelsen godkände rapporten

46 §**Läkemedelsrester i Ryaverkets avloppsvatten**

Professor Joakim Larsson informerade om vad läkemedelsrester i Ryaverkets utgående vatten kan ha eller har för effekt på fiskar.

47 §**VD-rapport**

VD informerade om

- driftresultat för anläggningen hittills under 2015,
- pågående projekt/investeringar, varvid särskilt informerades om resultatet av träffad förlikning med Bemo avseende tvisten om Tunnel Lerum,

- läckage på ledning vid Röda Sten i slutet av augusti i år och de åtgärder som bolaget vidtagit med anledning härav och
- arbetet med att ta fram svarsskrivelse till mark- och miljödomstolen i fråga om utsläpp från VCC:s anläggning.

Styrelsen godkände rapporten.

48 §

Ekonomiska rapporter:

a) Finansiering och likviditet: Gryaabs lånesituation per den 31 augusti 2015

VD redovisade rapport avseende lån upptagna i Gryaab AB per den 31 augusti 2015

Styrelsen godkände rapporten.

b) Månadsbokslut

VD redovisade månadsrapport avseende augusti månad 2015.

Styrelsen beslutade att godkänna den redovisade månadsrapporten.

c) Delårsbokslut (UR2) per den 31 augusti 2015

VD redovisade Uppföljningsrapport 2, 2014, för Gryaab AB, Bilaga A.

Styrelsen beslutade att fastställa delårsbokslutet och att sända nämnd rapport till kommunstyrelsen i Göteborgs Stad och kommunstyrelserna i övriga ägarkommuner.

49 §

Gryaab AB:s styrande dokument:

a) Kommunikationspolicy

VD redogjorde för förslag till ny kommunikationspolicy för Gryaab AB, Bilaga B.

Styrelsen beslutade att fastställa redovisad kommunikationspolicy.

b) Policy för förebyggande av risker för allvarliga kemikalieolyckor (Seveso - policy)

VD redogjorde för Gryaab AB:s Seveso-policy, Bilaga C.

Styrelsen beslutade att fastställa redovisad Seveso-policy.

c) Internkontroll

VD informerade om rapport avseende Gryaab AB:s övergripande strategiska risker.

Styrelsen beslutade att godkänna informationsrapporten.

50 §**Övriga rapporter:****a) Rapport om vattenrening, månadsrapport – reningsresultat**

VD redovisade månadsrapport, innefattande reningsresultat jämte kommentarer därtill, för juli månad 2015

Styrelsen godkände rapporten.

b) Rapport om slamdisponering

VD informerade om verksamheten avseende slamdisponering.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

c) Information om särskilda uppströmsfrågor

VD informerade kort om särskilda uppströmsfrågor.

Styrelsen godkände rapporten.

d) Personalfrågor

VD rapporterade om aktuella personalfrågor i bolaget och särskilt om förändrad ekonomifunktion vid bolaget.

Styrelsen godkände rapporten.

51 §**Projekt och investeringar****a) EN 2013 – statusrapport**

Karin van der Salm informerade om aktuell status för projekt EN 2013.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

b) Status lokaler 2009 DC

Karin van der Salm informerade om aktuell status och framskridandet av projektet Lokaler 2009 DC.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

c) Projektbeslut – Saltsyra

Karin van der Salm redovisade förslag till investeringsärende gällande ombyggnad av Ryaverkets saltsyrahantering enligt genomförd förprojektering, innefattande bl.a. tidsplan, förväntat resultat och uppskattad projektkostnad, Bilaga D.

Styrelsen beslutade att genomföra ombyggnad av Ryaverkets saltsyrahantering i enlighet med presenterat förslag, till en beräknad projektkostnad om 7 miljoner kronor i september 2015 kostnadsläge. Det antecknas att Sven Uhlin avstod från att delta i beslutet p.g.a. jäv.

d) Övrigt projekt

Karin van der Salm informerade om status för övriga pågående projekt och kommande investeringsförslag.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

52 §**Övriga frågor:****a) Kommunikationsarbetet - målgrupper**

Ellinor Günther informerade om Gryaab AB:s arbete med att profilera sig i förhållande till olika målgrupper och vad kommunikationsgruppen har arbetat med under våren och sommaren 2015.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

b) Tillkommande frågor

Kent Wängstedt efterfrågade muntlig dragning av periodiska rapporter från länsstyrelsen vid kommande styrelsemöten då dessa handlingar är särskilt viktiga. Kent Wängstedt ombads ta upp frågan med styrelsens presidium för vidare hantering.

Kent Wängstedt efterfrågade dragning av den så kallade NIMS-rapporten vid kommande styrelsemöte då rapporten innehåller uppgifter av vikt för verksamheten. Kent Wängstedt ombads ta upp frågan med styrelsens presidium för vidare hantering.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

53 §

Skriftliga rapporter till styrelsen

Det antecknades att styrelsen inför styrelsemötet erhållit skriftligt underlag beträffande frågorna om bolagets inköp, diarietförda handlingar, uppströmsfrågan, omvärldsbevakning för maj till och med juni månad 2015, studiebesök och skolinformation för de två första kvartalen 2014 samt anteckningar från presidiummötet den 14 september 2015.

54 §

Nästa styrelsesammanträde

Det antecknas att nästa styrelsesammanträde äger rum den 16 oktober 2015.

55 §

Avslutning

Ordföranden förklarade sammanträdet avslutat.

Som ovan

Mårten Tagaeus
Sekreterare

Justeras:

Peter Rundström
Ordförande

Claes Johansson
2:a vice ordförande

Gryaabs lånesituation 2015-09-30

Ränteexponering

Belopp i mkr

	Lån	Swaps	Räntetak	Ränteexponering %	Policy	
0-1 år	710	-555	0	155	12	23-43
1-3 år	600	455	0	1055	81	23-43
> 3 år	0	100	0	100	8	23-43
Summa	1310	(555)	(0)	1310	100	100

Belopp i tkr

Lån	Slutdag		Aktuell ränta		
			Fast	Rörlig	
Koncernbanken	2015-10	530 000		-0,13%	
Koncernbanken	2017-12	300 000		0,21%	
Koncernbanken	2018-03	300 000	2,41%		
Koncernbanken		180 000	2,30%		Utökad checkkredit
Summa		1 310 000			

Swaps	Slutdag		Aktuell ränta		
			Fast	Rörlig	
SE-banken	2016-11	100 000	3,73%	0,24%	
SE-banken	2016-11	105 000	3,72%	0,24%	
Koncernbanken, S431	2018-04	150 000	2,18%	0,24%	
Koncernbanken, S433	2020-07	100 000	2,66%	0,28%	
Koncernbanken, S417	2017-08	100 000	1,99%	0,27%	
Summa		555 000			

 Saldo på kommunkontot per 2015-09-30 **3 022** (Limit -195 000)

 Medelränta under året **2,39**

Våra korta lån har blivit ersatta av en checkkredit på 80 mkr samt att vi under september lånat ytterligare 100 mkr för att bli täcka återbetalning av moms på 63 mkr.

Aktuell ränta på checkkrediten är 2,3%. I september sänks den till 2%

Bedömning av räntans utveckling är att den kommer att fortsätta att långsamt sjunka under resten av året. Därefter relativt stillastående eller långsamt stigande ränta.

Ackumulerat				Text	Helår		
Utfall	Budget	Avvik	Avvik % budget	Resultaträkning i tkr	Progn-15 augusti	Budget-15	Bokslut-14
				<u>Verksamhetens intäkter</u>			
225 000	225 000	0	0,0%	Taxor och avgifter	300 000	300 000	296 500
29 825	29 238	587	2,0%	Övriga intäkter	39 871	38 984	39 447
254 825	254 238	587	0,2%	Summa verksamhetsintäkter	339 871	338 984	335 947
				<u>Verksamhetens kostnader</u>			
				<i>Personalkostnader</i>			
36 084	37 953	1 869	4,9%	Löner/Arvoden	49 932	50 604	47 955
17 701	18 218	517	2,8%	Soc.avgifter/Pensioner	24 271	24 290	22 603
1 909	2 258	349	15,5%	Övriga personalkostnader	2 804	3 011	2 688
55 694	58 429	2 735	4,7%	Summa personalkostnader	77 007	77 905	73 246
				<i>Övriga verksamhetskostnader</i>			
18 414	18 270	-144	-0,8%	Anläggnings- och underhållsmaterial	25 278	25 620	24 506
7 911	11 171	3 260	29,2%	Entreprenader och köp av verksamhet	11 186	13 275	12 088
6 471	6 534	63	1,0%	Markhyror, fastighetservice	8 698	8 869	9 078
899	824	-75	-9,1%	Hyra av anläggningstillgångar	1 156	1 099	1 725
24 717	22 550	-2 167	-9,6%	Bränsle, energi och vatten	33 349	31 251	32 043
7 643	8 117	474	5,8%	Förbrukningsmaterial och reparationer	11 400	10 731	10 464
38 335	38 980	645	1,7%	Övriga verksamhetskostnader	52 067	51 370	55 209
104 390	106 446	2 056	1,9%	Summa övriga verksamhetskostnader	143 134	142 215	145 113
				<u>Av- och nedskrivningar</u>			
63 047	65 250	2 203	3,4%	Avskrivningar	85 190	87 000	85 459
63 047	65 250	2 203	3,4%	Summa avskrivningar	85 190	87 000	85 459
223 131	230 125	6 994	3,0%	Summa verksamhetens kostnader	305 331	307 120	303 818
31 694	24 113	7 581	31,4%	Summa verksamhetens nettokostnader	34 540	31 864	32 129
				<u>Finansiella intäkter</u>			
7	75	68	90,7%	Ränteintäkter	50	100	115
2		-2		Övriga finansiella intäkter			4
9	75	66	88,0%	Summa finansiella intäkter	50	100	119
				<u>Finansiella kostnader</u>			
21 728	24 150	2 422	10,0%	Räntekostnader	30 672	32 200	30 666
		0		Övriga finansiella kostnader			
21 728	24 150	2 422	10,0%	Summa finansiella kostnader	30 672	32 200	30 666
9 975	38	10 069	#####	Resultat efter finansiella poster	3 918	-236	1 582

Underskrift:

 Anders Åström

Nyckeltal

Ackumulerat				Text	Helår		
Utfall	Budget	Avvik	Avvik % budget	Resultaträkning i tkr	Progn-15 aug	Budget- 15	Bokslut- 14
				<u>Ovriga intäkter</u>			
3 912	3 950	-38	-1,0%	Slutna system	5 414	5 265	5 198
2 595	2 797	-202	-7,2%	Organiskt avfall	3 497	3 730	3 774
6 620	5 700	920	16,1%	Värmepumpen Göteborg Energi	8 380	7 600	8 172
12 955	12 075	880	7,3%	Biogas Göteborg Energi	17 474	16 600	16 746
				<u>Verksamhetens kostnader</u>			
19 425	17 205	2 220	12,9%	Slam	28 349	23 250	31 126
13 797	13 114	683	5,2%	Kemikalier (Samlat)	18 497	18 745	19 036

Verksamheten analyseras 2016

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att ge en analys av verksamheten som underlag för Gryaab's årliga verksamhetsplan.

Omfattning

Analys av verksamheten.

Ansvar

Vd ansvarar för att analysen genomförs årligen. Respektive avdelningschef ansvarar för att avdelningens förutsättningar för att utföra uppdraget analyseras.

Verksamhetsanalyser och kommentarer

1 Sammanfattande verksamhetsanalys för Gryaab

Gryaab's verksamhet utvecklas successivt efter de krav och förutsättningar som ägare och myndigheter har beslutat.

Under de senaste åren har Gryaab lyckats väl med att möta myndigheternas krav och ägarnas förväntningar. I takt med förväntade kravskärpningar och en ökande anslutning är det dock tydligt att Ryaverkets kapacitet inte räcker till och utbyggnad av anläggningen pågår för närvarande.

Med planerade byggnationer bedöms Ryaverkets kapacitet vara tillräcklig för de kommande åren fram till cirka 2030. Det förutsätter dock att mängden tillskottsvatten inte fortsätter att öka utan att de åtgärder som är planerade inom ägarkommunerna ger önskad effekt. För att hantera risken att mängden tillskottsvatten trots allt fortsätter att öka pågår en lokaliseringsutredning i samverkan med Göteborgs stad. I utredningen studeras möjliga expansionytor för framtida avloppsreningsverksamhet.

Gryaab bedöms generellt sett ha ändamålsenlig organisation och bemanning för att utföra ägarnas uppdrag och kunna uppfylla de krav som gäller. Bemanningen förväntas öka något kommande två år för att hantera tillkommande anläggningsdelar och tillkommande krav. Därefter är bedömningen att personalmängden är stabil.

2 Sammanfattande verksamhetsanalys för Gryaab's avdelningar

2.1 Ekonomi och administration

Avdelningen ansvarar för ekonomi, administration, reception och samordnar inköp. Sammanlagt är det fem personer på avdelningen.

Receptionisten ansvarar för mottagning av externa samtal och besökare. Receptionisten ansvarar även för Gryaab's arkivering och diarieföring och intern service som till exempel resebokningar, posthantering och andra administrativa uppgifter. Verksamheten fungerar väl och bedöms fylla både företagets och omvärldens krav.

Avdelningen har utöver ekonomichef två ekonomer som ansvarar bland annat för fakturahantering,

redovisning, rapportering och bokslut. Under 2015 har ett nytt affärssystem drifftagits och introduktionen har gått bättre än förväntat. Även budgetsystemet har ersatts med ett nytt program för budget, prognos och analys av verksamheten, kallat Hypergene. Även fakturahanteringssystemet har bytts till Winst. Bland annat på grund av de angivna förändringarna har arbetet organiserats om och antalet ekonomer minskas till två. Det har haft som följd att rollen ekonomchef försvinner. Tills vidare är Gryaabs vd tillförordnad avdelningschef. Under 2016 kommer stor vikt att läggas vid att implementera nytt arbetssätt i den förändrade organisationen.

Inköpssamordnaren arbetar med att stödja organisationen i bland annat upphandlingar och inköp och se till att Gryaab följer de krav som finns inom LOU. Under 2016 ska fakturahanteringssystemet Winst tas i drift för inköp som idag hanteras i annat system.

2.2 HR & Kommunikation

Avdelningen är relativt ny och har funnits i drygt ett år. På avdelningen HR och kommunikation ingår avdelningschef HR och kommunikation, HR-administratör, kommunikationsansvarig och kommunikatör.

Avdelningen är ett stöd för chefer och medarbetare i både strategiska och operativa personal-kommunikations- och arbetsmiljöfrågor. Ur ett långsiktigt perspektiv jobbar avdelningen företagets övergripande mål för ett bättre samhälle.

Avdelningschef och HR-administratör har strategiskt och operativt ansvar för personalrelaterade frågor.

2016 kommer innebära fortsatt arbete med en attraktiv arbetsplats, där fokus kommer att ligga på organisationskultur, arbetsklimat, mångfald, kompetensförsörjning, rätt lön, uppdaterad dokumentation i verksamhetshandbok och strukturerad praktikplatsprocess. Extern konsult hjälp och IT-stöd kommer att behövas.

Kommunikationsansvarig och kommunikatör har strategiskt och operativt ansvar för både interna och externa kommunikationsfrågor.

2016 kommer fokus att ligga på att skapa en ny webbplats som ska vara målgruppsanpassad, tillgänglighetsanpassad, interaktiv och responsiv. Elever och lärare i årskurs 4-6 från våra ägarkommuner är en av de strategiskt utvalda målgrupper som kommer att prioriteras i vår studiebesöksverksamhet. Dessutom arbetar även kommunikatörerna för att stärka Gryaab som attraktiv arbetsplats genom att bland annat visualisera Gryaabs värdegrund och mål.

2.3 Teknisk försörjning

Teknisk försörjning är bemannade för att täcka normalbehovet av arbetskraft. Inom områdena lokalvård, el, fastighetsdrift/kyla och verkstad hyrs arbetskraft in för att klara delar av verksamheten samt vid arbetstoppar. Bedömningen är att verksamheten inom avdelningen bedrivs på en rimlig kostnadsnivå och med en personal som har god kompetens och engagemang för att få den komplexa anläggning som Ryaverket är att fungera på ett tillfredsställande sätt.

2016 är flera stora projekt i gång vilket påverkar alla grupper inom avdelningen. Den vanliga verksamheten ska fungera samtidigt som projekten behöver stöd i kopplingar mot befintliga installationer. Ett av målen för avdelningen under 2015 har varit att hitta effektivare arbetssätt genom bättre planering och mer systematisk uppföljning av drift och underhållsinsatser bland annat med stöd av nyckeltal. Aretics T7 är ett stöd i det arbetet.

Samtliga grupper hanterar nu inkommande arbeten via arbetsordrar i T7 och det förebyggande underhållsarbetet finns inplanerat som ronderingar. Förutsättningar finns nu för att kunna göra nyckeltalsjämförelser mot uppsatta ambitionsnivåer.

Viktiga mål för 2016 är att dels att kunna optimera verksamheten med hjälp av nyckeltalsjämförelser enligt ovan samt att lägga upp underhållsplaner för det långsiktiga planerade underhållsarbetet.

Verksamhetsanalys på gruppnivå

Fastighetsgruppen

Under 2015 har en ny gruppchef anställts på fastighetsgruppen. Viss omorganisation har också gjorts inom gruppen. Tjänsten som tunnelingenjör är idag vakant och sköts av en konsult.

Gruppen har lagt mycket tid på att utveckla arbetet med det förebyggande underhållsarbetet i T7. 2016 ska en utvärdering göras för att se om ronderingsinsatserna är optimalt planerade. Pågående byggverksamhet kommer också att påverka gruppen.

Arbetet med tunnlar har ökat i omfattning dels beroende på att tjänster som tidigare utförts av förvaltningen Kretslopp och vatten nu utförs av Gryaab. Det händer också saker i Göteborg som till exempel ökat bostadsbyggande och byggandet av Västlänken som påverkar Gryaabs tunnelsystem. Preliminärt planeras det för att anställa en tunnelingenjör under 2016.

Automation och IT

Gruppen består av olika specialismråden där det finns mycket erfarna medarbetare inom samtliga delar vilket är en styrka för gruppen. 2015 har ett stort arbete lagts ner på att implementera det nya anläggningsinformations-/konstruktionssystemet Comos. Arbetet kommer att färdigställas 2016. Strategin är att få ett enkelt arbetssätt i verksamhetssystemen samt att anläggningsinformationen ska hanteras på ett likartat sätt.

Inom IT-området kommer många klienter att bytas ut under 2016. Det finns en strategi för att renodla systemen så långt som möjligt för att få en säker och lättadministrerad miljö.

Styrsystemet har uppgraderats 2015 och håller en god standard. Långsiktigt inför nästa uppgradering som är planerad till 2020 kommer samtliga controllers att behöva bytas ut vilket kommer att vara en investering på flera miljoner kronor.

Elgruppen

Elanläggningen på Ryaverket har under en 15-årsperiod genomgått en modernisering då mycket av utrustningen var från tidigt 1970-tal. Det mesta är utbytt till modern och personsäker utrustning och håller en hög standard. Viss utrustning kvarstår som till exempel ett större apparatskåp för kraft och processtyrutrustning som försörjer försedimenteringen. Det är i stort behov av modernisering och kommer att bytas ut under 2016.

Strategin för 2016 är att fortsätta med modernisering av belysning ute på anläggningen med övergång från ljuskällor med kvicksilver till LED, dels för att minska miljöbelastningen och dels för att LED-tekniken drar mindre energi och har längre livslängd. Närvarostyrning av belysning kommer att installeras i kontorsmiljöer.

Åtgärderna ovan är ett del i elgruppens mål om minskad energiförbrukning 2016.

Elutrustningen i tunnelsystemet sitter i en mycket aggressiv miljö och börjar vara i dåligt skick i flera transporttunnlar. Total genomgång och utbyte av det som är dåligt kommer att genomföras under 2016.

Verkstaden

Verkstaden utför tjänster i första hand på uppdrag av anläggningsgruppen. Bemanningen är idag i underkant för vad som krävs. Under 2016 planeras att köpa in upp emot 3 500 timmar med mekanikertjänster. Under 2015 har en person slutat på förrådet. Det innebär att det bara är en person kvar och där behöver vi också köpas in ersättningstjänster i samband med semesterperioder, vid sjukdom med mera.

Verkstaden lagt mycket kraft på att planera sin verksamhet och att få in underlag i T7 för att kunna göra relevanta uppföljningar med de nyckeltal som avdelningen beslutat om. Ett av målen för 2016 är att införa ett digitalt planeringssystem för att både få resursplanering över längre perioder och för att säkra upp leveranser av utlovade uppdrag.

2.4 Drift

Gryaabs reningsanläggningar vid Ryaverket och Syrhåla är komplexa med många delprocesser som är mycket högt belastade. På grund av Ryaverkets storlek ska betydande volymer av olika slag hanteras i verksamheten som till exempel, avloppsvatten, rensods, slam, fällningskemikalier, externa kolkällor, polymerer, interna recirkulationer, maskiner, maskinkomponenter, el, värme, vatten, tryckluft, analyser, utredningar med mera. Maskinparken är omfattande och av varierande ålder vilket ställer stort krav på förebyggande underhåll för att kunna bibehålla en hög tillgänglighet. Det eftersträvas att bygga bort sårbara verksamhetsområden genom bland annat redundans och flexibilitet.

Avdelningen har hög kompetens inom varje delområde (process, anläggning och laboratorium) för att driva anläggningen på bästa sätt. En styrka för verksamheten är det stora engagemang som avdelningen har i Gryaabs investeringsprojekt. Genom att vara med på ett tidigt stadium kan personalen bidra till många moment i projektet från utformningen av anläggningen till drifttagningen av de nya processerna. Dessa nyvunna kunskapar och erfarenheter kan sedan överföras till övriga medarbetare som kommer att driva anläggningarna.

In samband med att mängden farliga kemikalier på Ryaverket ökade ställdes kravet att anläggningen skulle klassas enligt Seveso II-direktivet. En anmälan, i form av en säkerhetsrapport, lämnades i juni 2012 och Länsstyrelsen, Arbetsmiljöverket och Räddningstjänsten höll en inspektion i oktober 2013. För att höja säkerheten har flera åtgärder införts, bland annat krav på arbetstillstånd för att utföra arbete ute på anläggningarna, en mer enhetlig hantering av hetarbetstillstånd, säkerhetsutbildning för extern och intern personal (SSG Access) samt ett mer täckande system för riskhantering. På grund av ändringar i implementering av Seveso III direktivet har tröskeln för mängden metanol ökat vilket kan innebära en avklassning av Ryaverket. En pågående utredning om kolkällor (typ, mängd och lagringssätt) ska avvaktas innan Gryaab begär en ändring i Seveso-klassningen.

Bemanning

Tre processingenjörer och en drifttekniker kommer att vara förälderlediga under delar av 2016. I anläggningsgruppen är en drifttekniker utlånad till PoP fram till maj 2015 och en vikarie är intagen från verkstadsgruppen. Rekrytering av en drifttekniker (vakans) blir klar hösten 2015. Driftberedskapen ska utvecklas ytterligare med i princip oförändrade kostnader. Bland annat är det planerat att öka bemanningen i A-gruppen. Konsekvenser av Seveso II-klassningen av Ryaverket innebär ökad kontroll av tillträde till anläggningen, strängare säkerhetsrutiner samt mer rigoröst förebyggande underhåll. Dessa faktorer innebär större belastning på kontrollrumsingenjörer, drifttekniker och driftingenjörer. Från och med oktober 2015 är kontrollrummet bemannat med fyra kontrollrumsingenjörer.

Inhyrd arbetskraft

Inköp av konsulttjänster sker främst inom flödesmätning, konstruktion och dokumentation, arbetsmiljö och säkerhet, data samt diverse bygg-, el-, mekanik- och VVS-konsulter i samband med anläggningsändringar. Volymen är något ökande, delvis i samband med högre säkerhetskrav. Det kommer att hyras in arbetskraft i samband med renoveringar av bassänger och viss maskinell utrustning under 2015 och 2016.

Lokaler

Det är angeläget för avdelningen att ha ändamålsmässiga lokaler för att effektivt bedriva verksamheten och anläggningen. Idag är avdelningen lokaliserad över fem våningsplan och många av lokalerna uppfyller inte dagens krav på funktionalitet. Byggandet av den nya driftcentral, där laboratoriet och kontorslokaler finns i anslutning till kontrollrummet, pågår med inflyttning planerat till andra halvåret 2017. Under tiden har kontrollrummet flyttats till bodar.

Drifthändelser

Även 2016 kommer driften av processanläggningarna att präglas av avställningar, driftstagningar, förebyggande underhåll, renovering av bassänger och maskinell utrustning samt processoptimering omfattande reningsresultat, energi- och kemikalieeffektivisering. Den ökande kvävebelastning på verket innebär att marginalen minskar och det blir därför viktig att minimera driftstörningar och optimera reningsprocesserna. 2013 och 2014 var det periodvis svårt att uppnå den önskad reningnivå för BOD och kväve. Strategier för att förbättra BOD-reningen ska testas även 2016.

I biogasanläggningens rötchammare 1 har troligen omröraren havererat men rötchammaren fungerar bra.

Eventuellt ska fler testar med seriesdrift av rötkammare 1 och 2 göras under 2016.

Intäkter

Vattenleveranser till Göteborg Energis värmepumpar kommer troligen att vara lite högre än tidigare. Mängden mottaget organiskt avfall har planat ut de senaste åren och förväntas vara ungefär den samma även 2016. Det finns dock en oro över utvecklingen i substratmarknaden som kan innebära en minskad mängd till Ryaverket. Leveransförmåga av biogas från biogasanläggningen till Göteborg Energis kompressorstation är mycket bättre och nästan all gas levereras. Den förväntade biogasproduktionen 2016 är cirka 73 GWh.

Kostnader

Driftskostnaderna påverkas bland annat av nederbördsmängden och fördelning av nederbörd under året. De kostnader som påverkas mest är kostnader för direktfällningskemikalier, el och slamomhändertagande. Då ambitionen är att öka mängden borttaget kväve kommer stora mängder extern kolkälla, i form av metanol, att köpas in 2016.

Då Ryaverket är en mycket högbelastad anläggning med begränsad marginalkapacitet är det viktigt att säkra en hög tillgänglighet på strategisk maskinutrustning. 2016 fortsätter satsningen med förebyggande underhåll för att hålla anläggningen i gott skick. Äldre delar av anläggningen, som är ofta svåråtkomlig, har visat tydliga ålderstecken. När tillfällen finns, görs noggranna undersökningar av viktiga betong- och stålkonstruktioner för att kartlägga deras kondition. Många kritiska objekt (luckor, ventiler med mera) har bytts ut på grund av slitage och korrosion och några är kvar att byta de närmaste åren.

Revision av inloppspump 1 är planerat till 2016. Innan revisionen är det planerat att byta grovgallret till inloppspump 4 så att inloppspumpstationen har god redundans inför avställningen.

I mitten 2014 togs kompostanläggningen i Vikan i drift. För nuvarande hanteras slammet av en slamentreprenörer som hanterar både Revaqslam och övrigt slam. Vikanområdet används för långtidslagring av Revaqslam. Målsättningen är att öka produktionen av Revaqslam till cirka 20 000 ton 2016.

2.5 Utveckling, kvalitet och miljö (UKM)

Kvalitets- och miljöarbetet kommer att bedrivas med en fortsatt hög ambitionsnivå. Klassningen av Ryaverket som en Seveso-anläggning medför krav på intern revision av säkerhetsledningssystemet. Certifieringarna enligt Revaq och ISO 14001 ska upprätthållas och det medför bland annat krav på interna och externa revisioner. Till det kommer revisioner av den interna kontrollen enligt Göteborgs stads anvisningar. Inför 2016 planeras denna verksamhet brytas ut ur UKM och bedrivas i en ny avdelning.

2016 fortsätter arbetet med omprövningen av miljötillståndet för Ryaverket. För att leva upp till kraven på uppföljning av ledningssystemet, miljörapportering och samtidigt inleda processen med en omprövning av miljötillståndet krävs en förstärkning av bemanningen. Gryaab's mål att öka produktionen av Revaqslam till 20 000 ton år 2016 innebär även den ökade administration inom kvalitetsområdet. Sammantaget är bedömningen att en förstärkning på kvalitetsområdet behövs från 2015.

Uppströmsarbetet behöver vidgas för att uppnå målen i Revaq. Revaq innebär att ett aktivt uppströmsarbete måste bedrivas med kontroll, bevakning, spårning och att vara remissinstans till miljömyndigheter. Vidare måste kontinuerlig kartläggning ske av de kemiska produkter som de anslutna verksamheterna använder och som kan komma i avloppsvattnet. I princip kommer kartläggningar att ske varje eller minst vartannat år beroende av var i cykeln som Gryaab är. Detta kräver ökad bemanning om inte ambitionen för det nuvarande uppströmsarbetet ska sänkas. De detaljerade målen för kartlägningsarbetet framgår i handlingsplanen för Revaq.

I tillägg till den löpande uppföljningen och regleringen av industriella anslutningar behövs mer fokus på diffusa källor i samhället, till exempel dagvatten, dränvatten, hushåll och mindre verksamheter. En eller flera större provtagningar med tillhörande analys och informationsarbete bör genomföras varje år. Under 2016 genomförs därför en förnyad hushållsspillvattenundersökning. De tidigare var 1988 och 2006/2007. Det är viktigt att ha resurser för att följa upp resultaten av dessa provtagningar. Eventuellt är nuvarande bemanning med tre miljöingenjörer i knappaste laget.

Miljöaspekter av utsläpp av läkemedelsrester med renat vatten och slam är aktuellt både i Sverige och

inom EU. Inom ramen av ett flertal forskningsprojekt, finansierat av MISTRA, Formas med mera tas ett underlag fram för framtida regleringar. Göteborgs stad har också tagit initiativ till aktiviteter på läkemedelsområdet på lokal nivå. Att följa och stödja pågående aktiviteter på nationell och lokal nivå inom området bedöms därför som en viktig del i avdelningens arbete.

Gryaab kommer under de närmaste åren att behöva lägga stor kraft på att ta fram systemet för framtida hygienisering av slam och att klara strängare krav för kväverening. Även att klara dagens krav med ökad kvävebelastning i takt med befolkningsökningen kommer att vara en utmaning innan den nya nitrifikationsanläggningen står färdig. Detta kommer att kräva stora insatser framförallt från driftavdelningen, men även av av UKM och övriga Gryaab. Arbetet med att begränsa resursåtgången och minska miljöpåverkan från processerna kommer att fortsätta. Nuvarande bemanning, med två utvecklingsingenjörer bedöms räcka till.

Tekniska utvecklingsgruppen (TUG) fortsätter att koordinera Gryaab's utvecklingsprojekt. Samarbete med Chalmers och andra för verksamheten relevanta universitet och högskolor fortsätter och kräver insatser från UKM i form av arbetstid, analysresultat, provtagningar med mera. UKM bidrar till att Gryaab går i bräschen för forskning och utveckling inom vårt område på flera sätt. Under 2013-2015 deltar Gryaab i VA-teknik Södras forskningsverksamhet kring processer och avloppsvattenrening. Gryaab deltar i forskningen genom att Ann Mattsson avsätter 20 procent av sin tid som adjungerad professor på Chalmers samt med andra personella resurser i samband med specifika projekt. Gryaab bidrar även med ekonomiska resurser till forskning inom avloppsvattenområdet främst inom ramen för klustret VA-teknik Södra.

2.6 Projekt och planering (PoP)

Arbetsprocessen för att genomföra projekt på Gryaab innebär ett stort engagemang av drift- underhålls- och processpersonal tillsammans med projektledare och konsulter. Detta för att tillvarata kunskaper och erfarenheter för att uppnå ett gott resultat. Processen leds därför av anställda projektledare med kunskap om den egna organisationen och processerna. Specialistkunskap inom konventionella discipliner, som byggledning och konstruktionsarbete inom byggnation, el-, data- och vvs-installationer med flera, köps med fördel från externa konsulter.

Investeringsprojekt för att förbättra resurshantering och arbetsmiljö, förbättring av avloppsvattenbehandlingen och slamhantering pågår för närvarande. Dessa leds av projektledare på avdelningen i samarbete med personal i den övriga organisationen och externa konsulter och entreprenörer. De nu pågående största arbetena kommer att färdigställas 2016- 2017. Samtidigt pågår ett intensivt arbete med att inspektera och underhålla dykarledningarna i tunnelsystemet för att säkerställa överföringskapacitet och drifttillgänglighet. Studier pågår för att undersöka ombyggnadsbehov för att i framtiden uppfylla eventuella strängare krav på vatten och slam. Dessa studier drivs av miljötillståndprocessen samt slamdirektivet och kan komma att utmynna i nya investeringsprojekt.

Översyn av processsäkerhet för hela verket pågår. Processsäkerheten bedöms relativ till Gryaab's tolerabla risknivå för personsäkerhet, miljö och egendom. Översynen leder till ett antal mindre projekt huvudsakligen inom område arbetsmiljöförbättring. Samtidigt drivs mindre projekt med syfte att förbättra funktionen, spara energi eller andra resurser.

Avdelningens kompetens för projektledning kommer, förstärkt med externa konsulter, att behövas under överskådlig tid. Organisationen har utökats med en elkonstruktörstjänst för att skapa synergi med konstruktörstjänsten samt att avlasta projektledare med inriktning el. Elkonstruktörstjänsten fanns tidigare i organisationen inom elgruppen.

En översyn av projektrutiner samt en uppdatering av projekthandboken är genomförd för att möta ökade krav på bland annat dokumentation, arbetsmiljö- och miljöarbete. Under 2015 har rutiner granskats av processgruppen för GBP samt Lekmannarevisionen med goda resultat. Sedan 2015 har de nya rutinerna följts i projekten fullt ut.

Rutiner för uppföljning och prognos under genomförandefasen av ett investeringsprojekt har setts över 2015 med målet att förbättra projektstyrning och projektergebnat. Implementering av reviderade rutinen kommer att ske under 2016.

Projektplanering sker genom projektplaneringsverktyget som inverterar investeringsbehov från

verksamheten. PoP bedömer investeringsnivå och resursåtgång allt eftersom ledningsgruppen prioriterar utredningarna och investeringsprojekten. Gryaab's styrelse beslutar därefter om investeringen ska genomföras eller inte. Modellen lägger också grunden till den ekonomiska långtidsplanen.

För att tillvarata samt dela med sig av projektkunskap verkar avdelningen i olika nätverk ; ett nätverk för anläggningsprojekt inom Göteborgs stads bolag och förvaltningar och ett investeringsnätverk mellan större nordiska reningsverk.

Ombyggnad och uppgradering av en processanläggning i Ryaverkets storlek innebär arbetsinsatser av ett flertal konsultkategorier och för att detta ska ske rationellt finns olika teknikstandarder . Arbetet pågår med att koordinera och utveckla olika standarder för att effektivisera projekt- och inköpsarbetet. Arbetet är ett löpande arbete där stora delar är genomarbetade men fortsatt utveckling och uppgraderingar behövs kontinuerligt.

Verksamhetsbeskrivningar och uppdrag 2016

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att utgöra underlag för årets verksamhetsplan.

Omfattning

Beskrivningen omfattar:

- Verksamhetsbeskrivning för Gryaab och för avdelningarna
- Uppdraget för respektive avdelning och grupp

Ansvar

VD ansvarar för att analysen genomförs årligen. Respektive avdelningschef ansvarar för att avdelningens uppdrag beskrivs.

Verksamhetsbeskrivningar och uppdrag

1 Gryaab

Gryaab är ett regionalt aktiebolag som ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal och Partille. Göteborg stad är den största ägaren (71 procent). Gryaabs styrelse utgörs av förtroendevalda politiker som tillsätts av ägarna.

Gryaabs uppdrag formuleras i ägardirektivet och kan kortfattat sammanfattas enligt följande: Gryaab ska på ett kostnadseffektivt sätt införa och driva system som samlar in och behandlar ägarnas avloppsvatten. Gryaab ska också medverka i en hållbar samhällsutveckling och ta vara på de resurser som finns i avloppsvattnet. Verksamheten finansieras av avgifter som debiteras de anslutna kommunerna och genom övriga intäkter.

Gryaab ansvarar i dagsläget för avledning och behandling av avloppsvatten från alla sju ägarkommunerna. Den totala anslutningen uppgår för närvarande till cirka 725 000 personer exklusive övrig anslutning i form av industrier och verksamheter.

Avledningen av kommunernas avloppsvatten sker via självfall i bergtunnlar som Gryaab äger och förvaltar. Rening av avloppsvattnet sker vid reningsanläggningen Ryaverket där också slam avskiljs och behandlas. Efter avvattning vidarebehandlas slammet via blandning eller kompostering för att framställa anläggningsjord. Efter kemisk och biologisk rening leds det renade vattnet ut till Göta älv. I verksamheten ingår dessutom en slambehandlingsanläggning vid Syrhäla där möjlighet finns att avvattna och lagra slam i bergum.

Efter rening vid Ryaverket kan Göteborg Energi pumpa en del av vattnet till sin värmepumpsanläggning. Här utvinns värmen i det renade avloppsvattnet. Sedan återförs vattnet till Gryaab innan det leds ut till Göta älv, via Gryaabs utloppstunnel.

Gryaab producerar och levererar också stora mängder biogas till Göteborg Energi som renar gasen till fordonsgas. Gryaab tar emot och behandlar organiskt rötbart avfall, brunns slam samt avloppsvatten från slutna tankar.

Verksamheten är tillståndspliktig enligt miljöbalken och ett antal miljökrav och villkor är fastställda för verksamheten. De viktigaste miljövillkoren gäller utsläpp av organiskt material samt näringsämnen kväve och fosfor till havet. Miljövillkoren har fastställts både som riktvärden och som gränsvärden.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för verksamheten.

Gryaab är organiserat i sex avdelningar:

- Drift
- Projekt och planering
- Teknisk försörjning
- Utveckling, miljö och kvalitet
- Ekonomi och administration
- HR och Kommunikation

Gryaab omsätter knappt 350 mkr och har 93 tillsvidareanställda där alla medarbetare är stationerade på anläggningen Ryaverket.

2 Ekonomi och administration

Avdelningen Ekonomi och administration sköter bolagets ekonomi och redovisning, reception, allmän administration samt samordnar inköp.

Ekonomienheten sköter löpande bokföring, gör delårs- och årsbokslut och sköter den övriga ekonomiska rapporteringen. Ekonomienheten administrerar och betalar våra leverantörsfakturor och fakturerar våra kunder samt analyserar vårt resultat. Gryaab finansierar sin verksamhet genom Koncernbanken i Göteborgs stad.

Administrationsenheten tar emot besökare i receptionen och sköter vår växel samt grindöppningen. Enheten diarieför också offentliga handlingar, beställer kontorsmaterial samt bokar resor för all personal.

Inköpsenheten samordnar bolagets inköp och är en resurs vid alla slags upphandlingar. Inköpssamordnaren stödjer personalen i LOU och övriga avtalsfrågor samt gör uppföljningar och analyser av Gryaabs inköpsbeteende.

På avdelningen finns fem tjänster; en avdelningschef, två redovisningsekonomer, en receptionist samt en inköpssamordnare.

3 HR och kommunikation

Avdelningen är ett stöd för chefer och medarbetare i strategiska och operativa personal-, kommunikations- och arbetsmiljöfrågor. Avdelningen arbetar bland annat med frågor som rör intern och extern kommunikation, bemanning, kompetens och frågor om psykosocial hälsa.

HR-chef och HR-administratör stödjer organisationen med personalstatistik, underlag till lönekörning och samarbetar med Intraservice som sköter löneadministrationen. Avdelningen arbetar även med styrelseadministration samt annat administrativt stöd till organisationen. 2016 kommer innebära bland annat genomförande av: program för medarbetarskap, ledarträningsprogram, program för utveckling av ledningsgruppen, mätning av effekten av kommunikativt ledarskap, tydlig och transparent kompetensförsörjningsprocess, arbete med resultaten från medarbetarenkät och JÄMIX.

Kommunikationsansvarig och kommunikatör ansvarar för Gryaabs externa kommunikation som bland annat innebär presskontakter, ansvar för studiebesöksverksamheten, evenemangsplanering och sköter externa kommunikationskanaler som exempelvis webbplats.

Kommunikatörerna är också ett stöd i interna kommunikationsfrågor vilket i praktiken ofta innebär att vi hjälper medarbetare och chefer att planera kommunikationen för att få fram rätt budskap i rätt kanaler till rätt målgrupp.

4 Teknisk försörjning

Avdelningen förvaltar och underhåller Gryaabs fastigheter, tunnlar, elutrustning, automation, IT-utrustning med tillhörande installationer och försörjningssystem samt utför servicetjänster och underhållsåtgärder åt övriga avdelningar. Genom att arbeta med planerat och förebyggande underhåll ska avdelningen hålla Gryaabs anläggningar och system i så gott skick att oförutsedda störningar ska minimeras. Personalen ska ha god kännedom om anläggningen så att uppkomna fel kan avhjälpas på ett snabbt och kostnadseffektivt sätt. Avdelningen består 2015-08-31 av 30 tillsvidareanställda personer och en

projektanställd (via försäkringskassan). Medarbetarna är fördelade i fyra grupper.

AIT(Automation och IT)

Gruppens uppdrag är att förvalta, underhålla och utveckla processtyrningssystemet och administrativa IT-system. AIT består, 2015-08-31, av följande undergrupperingar:

Instrument

Två instrumenttekniker ansvarar för att förvalta, underhålla och utveckla instrumentering och mätmetoder i processanläggningen.

Verksamhetssystem (VS)

En systemadministratör och en gruppchef ansvarar för att förvalta, underhålla och utveckla IT-systemen. Bland IT-systemen ingår affärs-, konstruktions-, personaladministrativa och underhållssystem.

IT

En IT-samordnare och en IT-tekniker ansvarar för att förvalta, underhålla och utveckla klienter, servrar, datalagring och IT-infrastruktur

Styr

Två styrtekniker ansvarar för att förvalta, underhålla och utveckla processtyrningssystemet (processinstrument, signal- och larmhantering, styrprogram, historisk datahantering och operatörsgränssnitt). Gruppchefen är IT-ansvarig.

EL

Elgruppen förvaltar, underhåller och förnyar Gryaabs elanläggning, teleanläggning, brandlarmsanläggning och övriga säkerhetssystem. Elgruppen ansvarar också för all fast monterad lyftutrustning, portar och hissar. Gruppen ansvarar för och bemannar Gryaabs fastighetsberedskapsgrupp. Gruppchefen är elsäkerhetsansvarig. Elgruppen består i nuläget av fem personer: en gruppchef, två elektriker samt två teletekniker, varav en samordnare.

Verkstad och Förråd

Verkstadsgruppen utför reparationer, om- och tillbyggnader samt viss nytillverkning av mekanisk utrustning på anläggningen. Underhållsteknikerna medverkar i driftarbetet enligt schema för att upprätthålla processkunskapen. Underhållstekniker samt gruppchef ingår i driftberedskapen.

Förråd i form av reservdelsförråd samt standardartikelförråd sköts av verkstadsgruppen. Förrådstekniker lägger upp artiklar samt inventerar och sköter beställningar efter verksamhetens behov. Gruppen består av totalt nio personer: en gruppchef, en underhållsingenjör, en förrådstekniker och sex underhållstekniker

Fastighet och tunnlar

Fastighetsgruppen förnyar, förvaltar och underhåller Gryaabs fastigheter, tunnlar och förbindelseledningar mellan tunneldelar. Gruppen utför normalt förekommande reparationer samt ser till att det är en god innemiljö och snyggt och rent i utemiljön. Gruppen hanterar också företagets tjänstebilar. Gruppen består av nio personer: en gruppchef, en förvaltningstekniker, tre fastighetsskötare, en fastighetstekniker, två lokalvårdare och en trädgårdsarbetare.

5 Driftavdelningen

Driftavdelningen driver processen och reningsanläggningarna för att uppnå ställda reningskrav på ett kostnadseffektivt sätt samt säkerställer att reningsanläggningarnas värde upprätthålls över tiden. Avdelningen har det övergripande ansvaret för planering, prioritering och uppföljning av reningsanläggningarna och dess skötsel. Där ingår bland annat processresultat, processoptimering, kontroll och uppföljning, intrimning av anläggningarna, förebyggande underhåll samt att beställa planerade och större underhållsinsatser. På avdelningen finns 35 tjänster fördelat över tre grupper: process, anläggning och laboratoriet.

Driftavdelningens medarbetare deltar aktivt i genomförande av Gryaabs investeringsprojekt. Driften av verket sker i nära samarbete med avdelningarna Teknisk försörjning, Projekt och planering samt Utveckling, kvalitet och miljö. Driftberedskapen, med sammanlagt 25 personer, sköter reningsanläggningarna utanför ordinarie arbetstid. Systemet administreras av avdelningen och bemannas med egen personal samt personal från andra avdelningar.

Processgruppen

Gruppen driver, följer upp och utvecklar reningsprocesserna samt ansvarar för att uppställda reningsresultat- och processeffektivitetsmål uppnås. Gruppen ansvarar för, och administrerar även, processdokumentation samt hantering av arbetstillstånd och hetarbetstillstånd. I gruppen ingår tolv tjänster: en gruppchef, fem processingenjörer, en processtekniker samt fem kontrollrumsingenjörer.

Anläggningsgruppen

Gruppen driver reningsanläggningarna ansvarar bland annat för förebyggande underhåll av maskinell utrustning samt inköp av reservdelar och driftkemikalier. Gruppen beställer underhållsarbete internt och externt och utför till viss del underhåll i egen regi. I gruppen ingår fjorton tjänster: en gruppchef, tre driftingenjörer och tio drifttekniker (en vakans).

Laboratoriet

Gruppen administrerar, planlägger och genomför provtagning och analyser av avloppsvatten, slam och andra media med syfte att tillgodose myndigheternas kontrollprogram, interna kontrollprogram och processkontroll samt analysbehov i projekt. Laboratoriet medverkar i kalibrering och underhåll av processinstrument. I gruppen ingår åtta tjänster: en gruppchef och sju laboratorieingenjörer.

6 Utveckling, kvalitet och miljö (UKM)

Avdelningen ansvarar för Gryaabs tekniska processutveckling, uppströmsfrågor, kvalitets- och miljöledningsarbete, miljörapportering samt miljö kemi. På avdelningen finns sju fasta tjänster; en avdelningschef som också är utvecklingschef, kvalitets- och miljöansvarig, miljökemist, två utvecklingsingenjörer och tre miljöingenjörer. UKM bidrar aktivt till lagstiftning och policyskapande på lokal, nationell och internationell nivå genom att svara på remisser och i övrigt delta i processen kring lagstiftning, policyskapande och samhällsplanering inom områden som berör Gryaabs avloppsrening och slamhantering. I tillägg till nedan ansvarsfördelning bedrivs projekt och utredningar på särskilt uppdrag från olika avdelningar eller från Gryaab centralt.

Utvecklingsenheten

Enheten genomför långsiktigt utvecklingsarbete för att utveckla processer och teknik. Avsikten är att skapa bättre och mer kostnadseffektiva anläggningar för att uppfylla myndigheternas krav på effektiv rening och reducerade miljöbelastningar. Därtill att samverka med omvärlden för att föra utvecklingen inom avloppsreningstekniken framåt. Planeringen av utvecklingsarbetet vid Gryaab samordnas av enheten inom ramen för den tekniska utvecklingsgruppen TUG.

Uppströmsenheten

Enhetens verksamhet består huvudsakligen av uppströmsarbete, det vill säga kontakt med abonnenter, allmänhet, myndigheter och konsulter när det gäller användandet av delägarkommunernas avloppssystem. En betydande del av uppströmsarbetet styrs av kvalitetssystemet för slam, Revaq, som Gryaab sedan 2009 arbetar enligt.

Miljökemienheten

Enhetens verksamhet består huvudsakligen av strategisk uppbyggnad av kunskap kring frågor om miljöstörande organiska föroreningar. Viktiga områden är också kontroll och övervakning av kända miljögifter i Gryaabs avloppsvatten med sikte på att förbättra kvaliteten på utgående vatten och slam och/eller reningsprocesser. Basen för övervakning är MS-laboratoriet på Gryaab med modern utrustning för provupparbetning och analys. Kvaliteten på analyser fastställs genom deltagandet i projekt Vattenundersökningar på SIS. Verksamheten bedrivs ofta i projektform och i samarbete med externa intressenter.

Kvalitetsenheten

Kvalitets- och miljöansvarig ansvarar under avdelningschefen för att upprätthålla och utveckla bolagets kvalitets- och miljöledningssystem. Arbetet ska ske med utgångspunkt från Gryaabs uppdrag, värderingar, fastställda mål samt relevanta riktlinjer i Gryaabs ledningshandbok. Kvalitets- och miljöansvarig ansvarar för att stödja ansvariga linjechefer samt att driva och utveckla ett samordnat kvalitets- och miljöarbete inom bolaget och deltar vid ledningens genomgång. Kvalitets- och miljöansvarig är också officiell kontaktperson mot tillsynsmyndigheten med ansvar för upprättande och rapportering av Gryaabs miljörapport enligt Miljöbalken.

2016 kommer förändringar att ske avseende organisationen av dels kvalitet och miljö och dels miljö kemi . Hur det exakt är organiserat från 2016 är inte klart ännu (oktober 2015). Den nuvarande miljö kemisten går i pension och tjänsten avses inte ersättas på exakt på samma sätt. Ersättningsrekrytering kan ske i form av en ytterligare miljöingenjör beroende på hur uppströmsarbetet organiseras framöver . Kvalitet och miljö avses ingå i en ny grupp/avdelning. Tid och exakt form för detta är beroende av pågående rekryteringar.

7 Projekt och planering (PoP)

Avdelningen verkar, tillsammans med övriga avdelningar, med att förbättra process och teknik med avsikten att skapa förutsättningar för att uppfylla myndigheternas krav på effektiv rening på ett för företaget totalekonomiskt sätt. Anläggningarna ska också utformas så att en god arbetsmiljö erhålls och negativ påverkan av omgivande miljö minimeras. Projekten drivs på uppdrag från avdelningarna eller från Gryaab centralt.

Avdelningen ansvarar också för den långsiktiga planering av investeringsprojekt som har sitt ursprung i utökade reningskrav, ökande flöde, större underhållsåtgärder samt risksäkerhetsanalyser.

Avdelningen driver och genomför utredningar som resulterar i tekniskt och ekonomiskt underlag och rekommendationer för investeringsbeslut. PoP genomför beslutade investeringsprojekt vid om- och utbyggnader av reningsverket och tillhörande anläggningar.

PoP planerar, tillsammans med övriga avdelningar, de resurser som behövs för projektarbetet såsom konsulter, entreprenörer och egen personal. Avdelningen upphandlar också de konsulter med specialkompetens som behövs för verksamheten.

För att bevaka att rätt metoder och material används i projekten följs utvecklingen inom byggnadsteknik, vvs-, el-, process- och maskinteknik. Eftersom investeringarna är en stor del av Gryaabs verksamhet bevakas också områdena entreprenadjuridik och metoder för styrning och uppföljning av projekt baserat på ekonomi, tid och kvalitet för att kunna effektivisera och säkra projektverksamheten. Avdelningen tillhandahåller också specialkompetens inom LOU-området för större arbeten och entreprenader vid investeringsprojekt.

Hantering, arkivering och uppdatering av Gryaabs anläggningsdokumentation utförs av avdelningen. Detta innebär utveckling och underhåll av det digitaliserade ritnings- och dokumenthanteringssystemet samt service till användare och konsulter.

Avdelningen ansvarar för kontakterna mot övriga intressenter och deltar vid utveckling och implementering av Gemensam ByggProcess i Göteborg (GBP).

På avdelningen finns för närvarande tio tjänster; en avdelningschef som också är projektchef, sex projektledare varav en med specialinriktning på elinstallationer, en elkonstruktör, en cad-konstruktör samt en tidsbegränsad tjänst för att sköta administration och dokumentation.

Verksamhetsplan och budget för 2016

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att dokumentera Gryaabs verksamhetsplan.

Omfattning

Gryaabs verksamhetsplan och verksamhetsplanering indelas i en operativ plan, en ekonomisk långtidsplan samt strategiska framtidsfrågor på mycket lång sikt. Den operativa planen som utgör budget 2016 och den ekonomiska långtidsplanen som omfattar tidsperioden 2016-2020 redovisas nedan.

I styrelsens inriktningsdokument lämnas en översiktlig beskrivning av Gryaabs anläggningar, förutsättningar för verksamheten och information om Gryaabs miljövillkor.

Ansvar

Vd har ansvar för detta avsnitt.

Verksamhetsplan och budget

1. Generella budgetförutsättningar

Gryaabs budget utgår från styrelsens inriktningsdokument för 2016 och perioden 2016 till 2020 som dokumenteras årligen i "Styrelsens inriktningsdokument". Det är styrelsens tolkning av ägardirektiv, ägarnas vilja som den uttrycks i budget samt bedömning av omvärldens krav och förväntningar på verksamheten.

Budgeten har upprättats av respektive avdelningschef/gruppchef. En första preliminär budget (budget 1) togs fram till den 16 september. Den preliminära budgeten har därefter bearbetats av respektive avdelningschef/gruppchef i samråd med vd (budget 2) fram till den 29 september. Budgetförslaget presenteras och diskuteras på presidiummöte den femte oktober. MBL-förhandling med de fackliga organisationerna sker den 14 oktober och tekniska och ekonomiska delegationen informeras den 12 oktober. Samråd med förvaltningen Kretslopp och vatten skedde den första oktober.

Styrelsen fastställer Gryaabs verksamhetsplan och budget för år 2016 den 16 oktober 2015. Gryaabs budget har upprättats med utgångspunkt från generella förutsättningar och kriterier. När budgeten läggs i oktober finns information om Gryaabs delårsbokslut per 2015-08-31 tillgänglig samt en prognos för årsresultatet 2015.

Gryaab budgeterar alltid för ett så kallat "normalår". Det innebär att den totala vattenvolymen som ska behandlas är på ungefär 125 miljoner kubikmeter och att det är normala temperaturförhållanden över året. Vid avvikelse från "normalår" påverkas Gryaabs kostnader.

2. Gryaabs övriga intäkter

Gryaabs intäkter är budgeterade till 41,6 mkr för 2016 vilket kan jämföras med budget 2015 som var 38,9 mkr. Ökningen beror huvudsakligen på ökade intäkter för försäljning av gas samt eget arbete i projekt.

3. Personal

Den totala personalkostnaden för 2016 är budgeterad till 79,9 mkr vilket kan jämföras med budget 2015 som var 77,9 mkr. Ökningen härrör från årliga lönejusteringar. Personalmängden bedöms inte öka under 2016.

4. Kemikalier

Kemikaliekostnaden för 2016 är budgeterad till 19,4 mkr vilket kan jämföras med budget 2015 som var 18,7 mkr. Ökningen beror på ökad belastning i förhållande till kapacitet samt prisjusteringar. Under 2016 kommer Gryaabs nya anläggning för efterdenitrifikation (kväverening) att tas i bruk vilket medför en ökad förbrukning av metanol. Företagets ambition för 2016 är fortsatt att maximera kväveavskiljningen.

5. Energi och vatten

Budget för energi och vatten är 32,9 mkr vilket kan jämföras med budget 2015 som var 31,3 mkr. Ökningen är relaterad till ökande belastning samt tillkommande anläggningsdelar. Priser för elenergi är bundet till 100 procent för 2016 och inkluderar även kostnad för el med fossilfritt ursprung. Gryaab har under 2015 fortsatt genomföra projekt för att fortsatt minska energiförbrukning vilket delvis kompenserar ökande belastning.

6. Slam

Kostnaden för slam är för 2016 budgeterat till 24,5 mkr vilket kan jämföras med budget 2015 som var 23,2 mkr. Ökningen är relaterad till ökande belastning samt en kontinuerligt försämrad kapacitet att avvattna slammet. Gryaabs utrustning för avvattning är gammal och utredning pågår för förnyelse men kommer sannolikt inte vara genomfört för än tidigast halvårsskiftet 2016.

Från 2015 har Gryaab nytt avtal för omhändertagande av slam vilket är minimalt 2 år och maximalt 7 år långt. Med den nyligen invigda anläggningen för kompostering på Vikanområdet bedöms förutsättningarna vara goda att hålla en rimlig kostnadsnivå de närmaste åren.

7. Övriga kostnader

Övriga kostnader för 2016 är något högre än 2015 vilket beror på en ökning av konsultkostnader. De ökade kostnaderna för konsulter är främst relaterad arbetet med nytt miljötillstånd men även den återkommande undersökningen hushållspillvatten. I övrigt är kostnader inom området budgeterade i paritet med budget 2015 med hänsyn taget till indexökningar och belastningsökningar.

8. Avskrivningar

Gryaabs avskrivningar för 2016 är budgeterade till 87,5 mkr vilket är nära budget 2015 som var 87,0 mkr. Aktiverade investeringar under 2015 ökar avskrivningarna med ca 8 mkr. Nya regler för komponentavskrivning som infördes 2014 gör dock att äldre investeringar som fortfarande skrivs av minskar med cirka 5 mkr. Äldre investeringar som under året slutavskrivits minskar avskrivningarna med cirka 2,5 mkr. Det är dock relevant att påpeka att Gryaabs avskrivningar ökar till nivån 108 mkr år 2017 på grund av de omfattande investeringar som pågår.

9. Räntekostnader

Gryaabs räntekostnader för 2016 är budgeterade till cirka 34 mkr vilket är en ökning från budget 2015 som var 32,1. Ökningen beror uteslutande på att Gryaabs medelånevolym ökar från nivån 1 310 mkr till nivån 1 492 mkr under 2016 på grund av pågående investeringar. Bedömd medelränta 2016 är 2,4 procent.

10. Sammanfattning

Med anledning av ovanstående föreslås att Gryaabs avgifter för 2016 budgeteras till 307,1 mkr. Det är en mindre ökning än tidigare prognoser. Gryaabs obeskattade reserver förväntas bli på nivån 72-73 mkr vilket bedöms vara en rimlig nivå.

Fastställd av Gryaabs styrelse 2015-10-16

Resultaträkning

År: 2016 - Period: Augusti - Enhet: Tkr (vänt tecken)

Kontogruppering	Budget 2015	P3 2015	Budget 2016
Taxor och avgifter	300 000	300 000	307 100
Övriga intäkter	38 915	39 871	41 602
Summa Nettoomsättning	338 915	339 871	348 702
Övriga rörelse intäkter	69		80
Summa Övriga rörelseintäkter	69	0	80
Summa Rörelseintäkter	338 984	339 871	348 782
Anläggning och u-håll	-25 620	-25 278	-25 743
Hyra av anläggning	-1 099	-1 156	-1 175
Bränsle, energi	-31 251	-33 349	-32 865
Förbrukningsmaterial	-10 731	-11 400	-11 423
Entreprenad	-13 275	-11 186	-10 790
Div verksamhet	-50 870	-52 067	-56 387
Markhyror,fastighet	-8 869	-8 698	-9 040
Summa Övriga verksamhetskostnader	-141 715	-143 134	-147 423
Löner och arvoden	-50 604	-49 900	-51 220
Sociala avgifter	-24 290	-24 303	-25 058
Övr personalkostnader	-3 011	-2 804	-3 585
Summa Personalkostnader	-77 905	-77 007	-79 863
Summa Rörelsens kostnader	-219 620	-220 141	-227 286
Avskrivningar	-87 000	-85 190	-87 520
Summa Avskrivningar	-87 000	-85 190	-87 520
Summa Finansnetto	-32 100	-30 622	-33 976
Summa Resultat	264	3 918	0

GRYAAB AVGIFTFÖRDELNING 2016 - BUDGET (307 100 000kr)

Budget, som skall vara underlag för 2016 års första debiteringstillfälle, bygger på kommunernas prognostiserade spillvattenvolym 2015, flödesfördelning enligt mätning 2015 tom juli samt styrelsens beslut om avgift.

Totalt att fördela	307 100 000 kr
Fast avgift fördelat på debiterat spillvatten (80%):	245 680 000 kr
Rörlig avgift fördelat på uppmätt avloppsvolym (20%):	61 420 000 kr

Kommun	Preliminärt debiteras under 2015 kr
ALE	7 600 185
HÄRRYDA	8 551 027
KUNGÄLV	9 530 041
LERUM	9 822 222
MÖLNDAL	22 108 050
PARTILLE	11 295 552
GÖTEBORG	238 192 924
TOTALT	307 100 000

Kommun	Debiterad spillvattenvolym		Andel uppmätt avloppsvolym (enligt mätning tom juli 2015)	Avgift fördelat på debiterat spillvatten kr	Avgift fördelat på uppmätt avloppsvolym kr	Prognos total avgift 2015	
	(Kommunernas prognoser för 2015) m ³	%				kr	%
ALE	1 250 000	2,4	2,73	5 920 676	1 679 509	7 600 185	2,5
HÄRRYDA	1 447 177	2,8	2,76	6 854 613	1 696 414	8 551 027	2,8
KUNGÄLV	1 700 000	3,3	2,41	8 052 119	1 477 921	9 530 041	3,1
LERUM	1 637 900	3,2	3,36	7 757 980	2 064 241	9 822 222	3,2
MÖLNDAL	3 800 000	7,3	6,69	17 998 855	4 109 195	22 108 050	7,2
PARTILLE	2 034 000	3,9	2,71	9 634 124	1 661 428	11 295 552	3,7
GÖTEBORG	40 000 000	77,1	79,34	189 461 632	48 731 292	238 192 924	77,6
TOTALT	51 869 077	100,0	100,00	245 680 000	61 420 000	307 100 000	100,0

Göteborg 2015-10-05

Kretslopp och vatten
 Utveckling och projekt

Lennart Lorick

Gryaab ekonomiska långtidsplan 2016-2020

Syfte

Syftet med den här beskrivningen är att redovisa Gryaab ekonomiska långtidsplan.

Omfattning

Beskrivningen omfattar fem år.

Ansvar

Vd ansvarar för den ekonomiska långtidsplanen.

Gryaab ekonomiska långtidsplan 2016-2020

Sammanfattande analys och bedömning

Gryaab AB upprättar varje år en ekonomisk långtidsplan. Syftet med den ekonomiska långtidsplanen är att ge Gryaab styrelse och ägare information om Gryaab framtida kostnadsutveckling och en indikation på vilken avgift som kan vara aktuell att debitera ägarkommunerna under de närmaste åren. Den ekonomiska långtidsplanen ingår som en del av Gryaab budget och revideras årligen i samband med budgetarbetet. Långtidsplanen revideras också i samband med omständigheter som innebär en väsentlig påverkan på bolagets verksamhet.

Kostnader som anges i långtidsplanen är angivna i innevarande års penningvärde.

I budget för 2016 är avgiften till Gryaab ägare satt till 307,1 mkr. I den ekonomiska femårsplanen föreslås en avgiftshöjning till ägarkommunerna med 26,2 mkr för 2017, med 5,0 mkr för 2018. För 2019 och 2020 bedöms avgiften kunna sänkas med 1,9 respektive 9,9 mkr. Dessa förändringar behövs för att hålla intäkter och utgifter i balans under femårsperioden.

Gryaab personalkostnader förväntas öka med cirka 2 procent utöver inflation de närmaste åren. Ökningen är relaterad till förändringar av löner samt en marginell ökning av personalmängd relaterad till skärpta krav inom området arbetsmiljö och säkerhet.

Kostnaden för inköpta entreprenader förväntas öka med cirka 1 procent per år på grund av ökat antal anläggningsdelar.

Kostnaden för markhyror förväntas vara oförändrad under perioden men kan på längre sikt öka då det pågår utredningar om att säkra ytterligare mark för verksamhetens behov.

Kostnaden för energi och vatten förväntas öka med i genomsnitt 1 procent per år på grund av ökande belastning. Utöver det kommer kostnaden att öka i samband med drifttagningen av utökad kväverening 2016 och 2017.

Kostnaden för hantering av slam förväntas öka med 1 procent per år på grund av av ökande belastning. I övrigt har Gryaab avtalade á-priser för hela femårsperioden.

Övriga kostnader förväntas öka med cirka 1 procent.

I den ekonomiska långtidsplanen har Gryaab medelränta antagits ligga på en oförändrad nivå på cirka

2,4 procent år 2016. Därefter förväntas nivån stiga med 0,1 procent per år till nivån 2,8 procent år 2020. Det innebär att Gryaab's årliga räntekostnad förväntas öka med cirka 4,3 mkr från 2016 till 2020.

Gryaab's räntebärande volym ökar till nivån 1 492 mkr år 2017 för att därefter sjunka till nivån 1 348 mkr år 2020.

Gryaab's ekonomiska långtidsplan har uppdaterats med antagande om att planerade investeringsprojekt genomförs i den omfattning som redovisas nedan.

Gryaab's framtida kostnader för avskrivningar styrs av pågående och planerade investeringar. Dessa innefattar följande projekt som beslutas och genomförs enligt följande:

Pågår

- Nytt bassängblock för ökad kväverening, EN 2013, 360 mkr, bedömd drifttagning 2016
- Nya driftlokaler, 105 mkr, bedömd drifttagning 2018
- Röda Sten flyktväg, 30 mkr, bedömd drifttagning 2016
- Diverse mindre projekt, cirka 31 mkr

Planerade

- Utbyte av centrifuger, cirka 33 mkr, bedömd drifttagning 2016 och 2017
- Ny ventilation i centralbyggnaden, 13 mkr, bedömd drifttagning 2017
- Eventuell renovering överföringsledningar Röda Sten-Färgenäs, 35 mkr, bedömd drifttagning 2018
- Ombyggnad av grovrenshantering, cirka 13 mkr, bedömd drifttagning 2017
- Översyn av processsäkerhet, cirka 36 mkr, bedömd drifttagning 2018
- Övriga mindre projekt, cirka 83 mkr, över hela perioden

Då det inte är sannolikt att alla projekt enligt ovan genomförs har den totala investeringssiffran justerats i enlighet med varje investerings bedömda sannolikhet vilket ger en total avskrivningsgrundande investeringsnivå på **522 mkr** för hela perioden. Det innebär att Gryaab's kostnader för avskrivningar ökar från 87,5 mkr 2016 till 112 mkr 2018 för att sedan sjunka till nivån 95 mkr år 2020.

Planerade investeringar under kommande femårsperiod är därmed kraftigt minskade mot tidigare års prognoser. Viktigt att notera är att vi bedömer att delar av dessa investeringar kommer efter nuvarande femårsprognos och är kopplade till förväntade nya krav på verksamheten. Det gäller såväl reningskrav som krav på slamhantering. Skulle dessutom mängden tillskottsvatten fortsätta att öka i nuvarande takt finns en uppenbar risk att befintlig anläggning inte räcker till vilket skulle medföra investeringar i miljardklassen. Detsamma gäller om kommande kravskärpningar blir strängare än vad som nu förväntas.

Nedan lämnas en del kompletterande information som kan vara viktig för Gryaab's framtida kostnadsutveckling men som inte är medtagen i den ekonomiska bedömningen ovan.

Krav eller önskemål om ytterliggare avskiljning av BOD eller fosfor finns inte medtagen. En eventuellt ökad ambition från ägarna eller skärpta krav skulle kunna öka kostnaderna även under den närmaste fem åren. Krav eller önskemål på rening av ytterliggare parametrar som till exempel läkemedelsrester bedöms som osannolikt och finns inte med i den ekonomiska bedömningen.

Det finns en risk att kostnaden för slamdisponering ökar under de närmaste åren om nuvarande avsättningsvägar skulle begränsas eller stängas. Om Gryaab inte kan fortsätta vara Revaqcertifierade bedöms det nödvändigt att hitta ett annat spår för avsättning. I nuläget bedöms det troligaste alternativet vara förbränning. Någon anläggning för slamförbränning finns inte med i den ekonomiska långtidsplanen. En framtida slamförbränning kan dock vara möjlig i samverkan med Renova och frågan bör därför hållas öppen. Erfarenheter under 2012-2015 visar dock en positiv utveckling vad gäller återföring av slam till odlad mark. Under 2015 har cirka 40 procent av Gryaab's slam återförts i kretsloppet till brukad mark.

Med avseende på Gryaab's intäkter är den enskilt största posten försäljning av biogas till Göteborg Energi. Nuvarande avtal löper ut 2016-12-31. Intäkterna bedöms därför att öka från 2017. Det ska dock påpekas att biogasmarknaden är svårbedömd på sikt då det är otydliga politiska signaler inom området. Det finns en potential för att ta emot ytterligare mängder av rötbart organiskt avfall vilket skulle generera ytterligare intäkter men även en del kostnader. Gryaab har sökt och fått tillstånd för att ta emot 70 000 ton rötbart organiskt avfall. Potentialen för ökad biogasproduktion har uppskattats till 10-20 GWh inom en

tioårsperiod vilket innebär en trettioprocentig ökning av produktionen men då tillkommer en del investeringar. Ytterligare mottagning av externt organiskt avfall är dock först möjlig när Gryaab har byggt ut kapaciteten för kväveavskiljning.

Gryaabs avgifter och obeskattade reserver 1988-2015

Av tabellen nedan framgår att Gryaabs egna kapital till stor del byggdes upp mellan 1991-1998 under den tid då den första utbyggnaden för bättre kväverening genomfördes. 1998, då det egna kapitalet hade ökat till nästan 140 mkr, fattade Gryaabs dåvarande styrelse beslut om att underbudgetera verksamheten för att minska det egna kapitalet till en nivå på cirka 75 mkr.

Gryaabs avgifter och obeskattade reserver 1988-2015

År	Beslutad avgift (mkr)	Obeskattade reserver (mkr)
1988	129	0
1989	134	0
1990	145	5
1991	160	13
1992	165	14
1993	165	22
1994	165	41
1995	165	78
1996	155	108
1997	155	137
1998	150	134
1999	145	127
2000	145	121
2001	145	132
2002	145	115
2003	155	83
2004	170	73
2005	185	73
2006	195	86
2007	202	103
2008	200	107
2009	230	127
2010	235	123
2011	241	108
2012	259	92
2013	270	67,5
2014	296,5	69
2015	300,0	72

Gryaabs avgifter och obeskattade reserver, prognos 2016-2020

År	Beslutad avgift (mkr)	Obeskattade reserver (mkr)
2016	307	72
2017	333,3	72
2018	338,3	72
2019	336,4	72
2020	326,5	72

Fastställd av Gryaabs styrelse 2015-10-16

Ekonomisk långtidsplan GRYAAB 2016-2020, Verksamhetsplan och budget 2016									
	Resultat	Resultat	Budget	Prognos	Budget	Trend	Trend	Trend	Trend
Ar	2013	2014	2015	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Avgift budget 2015									
Avgift till anslutna kommuner	270,0	296,5	300,0	300,0	307,1	333,3	338,3	337,8	326,5
Övriga intäkter	38,4	39,4	39,0	39,9	41,5	44,4	46,5	47,3	48,2
Driftskostnader	-212,1	-218,4	-220,1	-220,2	-227,3	-232,3	-235,3	-238,4	-241,5
Avskrivningar	-85,6	-85,5	-87,0	-85,2	-87,5	-108,4	-112,1	-109,3	-95,1
Räntenetto	-32,0	-30,7	-32,1	-30,6	-33,8	-37,0	-37,4	-37,5	-38,0
Totala nettokostnader	-291,3	-295,0	-300,2	-296,1	-307,1	-333,2	-338,3	-337,8	-326,4
Arligt resultat	-21,3	1,5	-0,2	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obeskattade reserver	67,5	69,0	67,3	72,9	72,9	72,9	72,9	72,9	72,9

PoP
Bosse Enström

Lägesrapport

EN2013, Förbättrad kvävereringskapacitet

Projektering

Projektering pågår av:

BE07 Anläggningskomplettering: div. bygganpassningar. Bl.a. fläkthus 25, ventilationskanal och skorsten på EN inloppskanal.

BE08 Mark. Arkitekter ska ta fram ett förslag på utformning av mark.

BE09b Utvändigt stål blir klar under denna vecka.

Markprojektering söder om EN anläggning pågår. Befintliga gamla rör och brunnar i mark kommer att läggas om.

Nitrifikationsbassängen

BE04 entreprenaden som bl.a. innefattar bassänger, kulvertar och tätt hus pågår.

Installation av mek. utrustning har påbörjats i norra bassängblocket.

Installation av avlastningsledning 1200 mm. mellan ED och SF pågår.

Upphandling

- ME05 Luckor för avstängning och reglering av vattenflöden. Beställd av Purac. Kostnad inom prognos.
- ME06 Avlastningsledning 1200 med armatur övre kulvert: Beställd av SK Licenssvets. Kostnad inom prognos.
- ME02 Pumpar rör och armaturer. Beställd av Goodtech MRAB. Kostnad inom prognos.
- ME03 Blåsmaskiner, rör och armatur. Beställd av SK Licenssvets. Kostnad inom prognos.
- ME04A Inrede i nitrifikationsbassänger (exkl. omrörare). Beställd av Purac
- ME04B Bärare till EN. Anbud har kommit in men är ej tilldelad. Referenser ska kontrolleras. Kostnad inom prognos.
- ME04C Omrörare till EN. FFU klar. Annonsering avvaktas med hänsyn av prioritering av ME2 och ME3.
- ME07 Bärare till ED. Beställt. Bärare levererade till zon1 och 2. Leverans till zon 3 i november.
- Invändigt smide är upphandlat tillsammans med HA Bygg i BE04 entreprenaden. Kostnad 3 659 591 kr.
- EE01 Elentreprenad: Entreprenaden är tilldelad till Midroc Electro. Kostnad inom prognos.
- VE01 Ventilationsentreprenad: Entreprenaden är tilldelad till Ventab. Kostnad inom prognos.
- Sprinkler: Entreprenaden är tilldelad till Caverion Sverige AB. Kostnad inom prognos
- Hiss i försörjningskulvert EN är direktupphandlad. Pris 279 000 kr.
- RE01 Rörentreprenad: Inga anbud har kommit in. Kommer att direktupphandlas.

Tider

Tidplanen är i stora delar sammanflätad med DC. En hel del arbete med tidplanen i projektens slutfas återstår. Start av provdrift av EN anläggning är senarelagd med två månader och bedöms nu att starta i oktober 2016.

Ekonomi

Totalt har fakturerats ca 152 mkr och beställts för 180 mkr i projektet till och med 2015-08-21. Slutprognosen för projektet är oförändrad och inom 360 mkr.

PoP
Mats Strandberg

Lägesrapport för projekt Lokaler 2009 DC

Projektläget

Projektet fortlöper enligt plan. Projektet är uppdelat i 3 huvudentreprenaden:

- BE01, schaktentreprenad godkändes vid slutbesiktning 2014-07-04.
- BE04, tätt hus (platsgjutet betong, prefabstomme) planeras klar för slutbesiktning i maj 2016.
- BE06, stomkomplettering och alla installationer, upphandlas under våren 2016.

Läget i BE04 är att bottenplatta med grundförstärkning samt källarväggar är klara. Bjälklag och fasader börjar monteras vecka 47. Tätt hus följer tidplan och blir klart i maj 2016.

Förfrågningsunderlaget för BE06 påbörjas i december 2015 och ska vara klart i februari 2016 varpå upphandlingen annonseras. Upphandlingen planeras vara klar i maj 2016.

Ekonomi

Ursprunglig budget för projekt DC som beslutades på skisskalkyler 2012 var 74 mkr. I juni 2014 när DC till stora delar var färdigprojekterad, så reviderades budget till 105 mkr varav 1,9 mkr utgörs av reserv för oförutsätt och ca 6 mkr för index/prisutveckling sedan kalkyl 2012.

BE01 slutfördes till en kostnad på 2,8 Mkr för DC.
BE04 med budget 36,0 Mkr inkl ändringar och tillägg är beställd. Utfall följer budget.
BE06 med budget 43,0 Mkr är ännu ej upphandlad. Byggkonjunkturen 2015-2016 förväntas påverka både antal anbud och prisnivå.

Prognosen för projektet är fortsatt 105 mkr.

Tidplan

Planeringen för projektet är i dagsläget:

- Byggentreprenad BE04 tätt hus blir klar i maj 2015.
- Förfrågningsunderlag BE06: 2015-12 – 2016-02.
- Upphandling BE0: 2016-03 – 2016-05.
- Byggnation BE06: 2016-07 – 2017-08.
- DC planeras vara klar för inflyttning 2017-09.

Ärende

Gryaab har två avloppsledningar som korsar Göta Älv vid Älvsborgsbro, dessa ledningar är till för att transportera avloppsvatten från brukare till avloppsreningsverket, Ryaverket. Ledningarna transporterar i genomsnitt 2,5m³ avloppsvatten i sekunden, vid regnväder upp till 8-10m³ i sekunden. Ledningarna installerades för 40år sedan, 1974. Länsstyrelsen har ålagt Gryaab att kontrollera ledningarnas status, varför besiktning behövs utföras.

Eftersom ledningarna är förlagda i tunnlar och under vatten så är enda möjligheten att besiktiga från insidan och då måste ledningarna tömmas. Försök med att tömma ledningarna pågick under hösten 2012 och hela 2013 utan att lyckas tömma ledningarna. Misstanke finns om att vissa anslutningsventiler är trasiga och att inläckage på ledningen sker.

Innan ventiler och annan utrustning kan bytas ut måste arbetsmiljön i tunneln säkerställas. Arbetsområde ligger i en död tarm med en lågpunkt i tunneln mellan arbetsområde och ingång/utgång. Denna lågpunkt skulle fungera som vattenlås vid en eventuell incident om vatten läcker in.

Ledningsgruppen på Gryaab har konstaterat att ledningar under älven måste inspekteras för att säkerställa överföringskapacitet till Gryaab. För att kunna genomföra detta arbete på ett säkert sätt ur arbetsmiljöperspektiv måste en alternativ utgång från tunneln byggas. Detta beslutsunderlag omfattar en flyktschakt från Gryaabs huvudtunnel upp till ytan placerad vid Röda Sten.

Risker och riskhantering

Att skada ledningarna i Gryaabs tunnel och därmed minska eller tappa överföringskapacitet från Röda Sten till Ryaverket. Detta skulle innebära bredning under en längre period. Vald teknik och placering av schaktet minimerar risken att skada befintliga ledningar. Även skydd ska monteras över befintliga ledningarna.

Eftersom långvarigt arbete inne i tunnel är uteslutet så måste schaktarbeten för ny flyktväg göras uppifrån marknivå. Detta är en metodik som ej är så vanligt förekommande och ger upphov till ett flertal arbetsmiljörisker med tunga arbeten i en djup grop. Val av entreprenadsavtal ska vara så att den som har expertkunskap även ska vara arbetsmiljöansvarig.

Röda Sten är ett kulturområde. Sedan januari 2015 är bygglovshandlingen förenklad för objekt som har med säkerhet att göra. Bygglovshandlingarna är inlämnad och bygglov förväntas erhållas under våren 2015. Underlaget för investeringsbeslut är baserad på att bygglov erhålls på angiven plats.

Genomförande

Gryaab har som intention att genomföra detta uppdrag i form av en totalentreprenad eller eventuellt med en partnering modell. Strategin är valt för att minimera projektrisker. Då denna typ av projekt inte är kärnverksamhet finns der begränsad expertis inom Gryaab. Schaktet uppförs inte i Gryaabs område och stör därmed inte den dagliga verksamheten.

Den totala tiden för genomförande av projektet är ca 1 år varav schaktverksamhet tar ca 6 månader.

Uppskattade kostnader

Investering

Projektets kostnader är i nuläget bedömda till: 30 000 000 kr.

Årliga kostnader

	Inloppspumpar
Avskrivningar (genomsnitt under 100 år)	300 kkr
Räntekostnader (4%)	1 500 kkr
Arrende	3 kkr
Totalt	1 803 kkr

Förväntat resultat

Framtida arbeten som skall utföras i Röda Sten tunneln kommer att kunna ske på ett säkert sätt vad beträffar arbetsmiljö och därmed säkerställa överföringskapacitet från södra Göteborg till Ryaverken.

Förslag till beslut

Jag föreslår styrelsen besluta att byggnation av flyktschakt vid Röda Sten utförs till en kalkylerad kostnad av **30 Mkr** i kostnadsläge oktober 2015.

Gryaab AB

Anders Åström

UKM
Jan Mattsson

Uppföljning av intern kontroll på Gryaab 2015

Sammanfattning

Rapporten avser uppföljning av den interna kontrollen på Gryaab under perioden 1 okt 2014 – 30 september 2015. I uppföljningen har fem områden gått igenom på ett övergripande plan. Det som följts upp är Gryaabs arbete med strategiska risker, operativa risker, ekonomiska risker, oegentlighetsrisker samt tekniska utvecklingsrisker. Utgångspunkt för uppföljningen har varit de styrande dokument som finns i Gryaabs ledningssystem (Verksamhetshandboken) där rutinerna för den interna kontrollen framgår. Uppföljningen har genomförts av kvalitets- och miljöansvarige i samråd med VD.

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen blev följande för respektive område:

Strategiska risker

Resultatet av revisionen är godkänt. En avvikelse konstaterades.

Genomgången visar att intern kontroll av strategiska risker genomförts planenligt och enligt Gryaabs rutiner.

Avvikelsen avser uppföljningen av Gryaabs kompetensförsörjning. I analysen av Organisatoriska risker refereras till att Gryaab årligen ska analysera innehavd och behövd kompetens och skapa utvecklingsplaner för att täcka eventuella gap. Någon sådan analys har dock inte genomförts 2014/2015.

Operativa risker

Resultatet av revisionen är godkänt.

Genomgången visar att intern kontroll av operativa risker genomförts planenligt och enligt Gryaabs rutiner.

Förbättringsförslaget från 2014 kvarstår. Åtgärder har pågått under året men är inte slutförda ännu. När HAZOP analyserna är klara är planen att Gryaabs riskförebyggande arbete enligt rutinerna i Säkerhetshandboken och de rutiner som tagits fram enligt Seveso lagstiftningen ska samordnas fullt ut.

Förra årets rekommendation kvarstår därmed:

Företagsledningen behöver se över samordningen mellan befintligt ledningssystem dokumenterat i Verksamhetshandboken och det säkerhetsledningssystem som skapats för att tillgodose kraven på Seveso anläggningar. Det gäller både för Ryaverket och Syråla.

Säkerhetsledningssystemen enligt Seveso direktivet bör implementeras i den ordinarie strukturen .

Ekonomiska risker

Ny rutin för internrevision har inte tagits fram enligt plan. Därmed har inte någon internrevision kunnat genomföras 2015 vilket är en avvikelse mot Gryaabs rutin för internrevision.

Det förbättringsförslag som konstaterades förra året kvarstår och behöver slutföras.
”Instruktionerna som finns avseende riskanalysen behöver förtydligas och göras till en rutin i Gryaabs verksamhetshandbok. Samma sak gäller för den kontrollinstruktion som finns, den behöver förtydligas och göras till en rutin i Gryaabs verksamhetshandbok.”

Oegentlighetsrisker

Internrevision av personliga utlägg har genomförts och var godkänt.

Internrevision av inköp och utbetalningar saknas.

Tekniska utvecklingsrisker

Resultatet av revisionen är godkänt.

1. Bakgrund

Enligt riktlinjer från Göteborgs Stad ska Gryaabs styrelse senast i december varje år anta en särskild intern kontrollplan för kommande verksamhetsårs uppföljning av den interna kontrollen (*kommunfullmäktige 2009-03-26 § 10*). Resultatet av uppföljningen ska rapporteras till styrelsen nästkommande år och för Gryaabs del är det vid styrelsemötet i oktober. Styrelsen ska sedan i samband med årsrapportens upprättande rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till kommunstyrelsen samt till Göteborgs Stads revisorer.

Syftet med intern kontroll är att Göteborgs Stads verksamheter i rimlig grad skall uppnå följande:

- Att tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer med mera följs
- Att finansiell rapportering och information om verksamheten är tillförlitlig
- Att eliminera eller upptäcka allvarliga fel och brister
- Att verksamheten drivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt

I samband med lekmanrevisionens granskning av Gryaab för 2012 lämnades ett flertal rekommendationer till förbättringar av företagets upplägg och struktur i arbetet med intern kontroll. Under 2013/2014 har Gryaab utvecklat rutinerna för intern kontroll och styrning i enlighet med rekommendationerna från lekmanrevisionen. En omarbetad plan för uppföljning av den interna kontrollen och styrningen fastställdes första gången på styrelsemötet i november 2013. Den plan som avser årets (2015) revision fastställdes av styrelsen i december 2014.

2. Intern kontroll vid Gryaab 2015

Syftet med den interna kontrollen är att säkerställa att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att bolaget har en erforderlig struktur för att identifiera risker samt eliminera eller minimera konsekvenserna av identifierade risker.

Styrande för Gryaabs verksamhet är huvudsakligen:

- Lagar och regler
- Rikt- och gränsvärden från Gryaabs miljötillstånd
- Ägardirektiv: ägarnas definition av företagets uppdrag och syfte
- Styrelsens inriktningsdokument: utifrån ägardirektivet sätta mål för innevarande år samt inriktning för framtiden
- Bolagsordning

Följande riskanalyser görs minst årligen för att identifiera risker som kan medföra att företaget förhindras uppfylla uppdraget som det definieras av de styrande dokumenten:

1. Strategiska risker – förändringar i förutsättningar för företagets verksamhet som kan medföra risker att inte klara nuvarande eller framtida uppdrag.
2. Operativa risker – risker som kan medföra utebliven eller reducerad kapacitet i den operativa verksamheten eller som kan ge andra oönskade konsekvenser av den operativa verksamheten.
3. Ekonomiska risker – risker som kan medföra att bolagets ekonomiska rapportering inte sköts på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt.
4. Oegentlighetsrisker – risker för att oegentligheter inom bolaget sker som kan skada brukarnas och allmänhetens förtroende till företaget
5. Tekniska utvecklingsrisker – risker för att Gryaabs anläggningar är felaktigt utformade eller drivs på ett felaktigt sätt jämfört med bästa tillgängliga kunskap.

I Göteborgs Stads riktlinjer (*kommunfullmäktige 2009-03-26 § 10*) fastslås ansvarsfördelningen vad gäller intern kontroll mellan kommunstyrelse, bolagsstyrelse, verkställande direktör, verksamhetsansvariga samt övriga anställda.

- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll inom kommunens verksamheter samt att utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll utifrån erhållen rapportering.

- Bolagsstyrelsen ansvarar för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Dess uppgift är att upprätta en organisation för den interna kontrollen samt se till att regler och anvisningar antas för den interna kontrollen.

· Verkställande direktör leder arbetet med intern kontroll inom respektive styrelses ansvarsområde och skall säkerställa att regler och anvisningar är utformade så att god intern kontroll kan upprätthållas. Reglerna skall antas av respektive styrelse. Verkställande direktör skall löpande rapportera till styrelse hur den interna kontrollen fungerar.

· Verksamhetsansvariga chefer skall se till att de antagna reglerna och anvisningarna följs samt informera övriga anställda om dess innebörd. Brister i den interna kontrollen skall omedelbart rapporteras till närmast överordnad eller den som styrelsen utsett.

· Övriga anställda är skyldiga att följa de antagna reglerna och anvisningarna i sitt arbete. Brister i den interna kontrollen skall omedelbart rapporteras till närmast överordnad eller den som styrelsen utsett.

3. Uppföljning av Intern kontroll på Gryaab AB 2015

Gryaabs styrelse fastställde ”Plan för uppföljning av den interna kontrollen vid Gryaab 2015” vid styrelsemötet 2014-12-01. Planen utarbetades av VD Anders Åström i samråd med kvalitets- och miljöansvarig Jan Mattsson. Arbetet under 2015 har i huvudsak följt den beslutade kontrollplanen.

Intern revision genomfördes under perioden 9 mars – 21 april av Gryaabs internrevisorer. Kvalitets- och miljöansvarig utförde nedanstående uppföljning av den interna kontrollen i september 2015.

3.1 Strategiska risker

De strategiska riskerna för Gryaab analyseras årligen i samband med budgetarbetet. Resultatet dokumenteras i Gryaabs verksamhetshandbok under beskrivningen ”Övergripande riskanalys och intern kontroll”. Följande riskområden finns med i analysen:

- Organisatoriska risker
- Finansiella risker
- Risker i pågående investeringsprojekt
- Risker för ändrade förutsättningar i samband med myndighetsbeslut
- Miljörisker
- Risker för att inte nå mål som satts för kommande verksamhetsår i styrelsens inriktningsdokument

Rutiner och kontrollmoment som följts upp

- Att VD och ledningsgrupp genomfört riskanalys av och dokumenterat de strategiska riskerna i verksamhetsdokumentet ” Övergripande riskanalys och intern kontroll”
- Att de strategiska riskerna adresserats med lämpliga åtgärder och åtgärderna dokumenterats i verksamhetsdokumentet ”Övergripande riskanalys och intern kontroll”
- Att de strategiska riskerna föredragits för Gryaabs styrelse i samband med att plan för uppföljning av intern kontroll 2015 fastställdes av Gryaabs styrelse.

3.1.1 Uppföljning av den interna kontrollen av Strategiska risker

Riskanalys genomförd 2015-09-25. De strategiska riskerna har föredragits för Gryaabs styrelse vid styrelsemötet 17 oktober 2014 och vid styrelsemötet 25 september 2015.

I analysen av Organisatoriska risker refereras till att Gryaab årligen ska analysera innehavd och behövd kompetens och skapa utvecklingsplaner för att täcka eventuella gap. Någon sådan analys har dock inte genomförts 2014/2015.

3.1.2 Resultat av uppföljningen

Genomgången visar att intern kontroll av strategiska risker genomförts planenligt och enligt Gryaab rutiner.

Analys av befintlig kompetens och kompetensbehovet på ett företagsövergripande plan har inte genomförts under 2014/2015. Det är en avvikelse gentemot bedömningarna som görs avseende organisationsrisker i Analysen av strategiska risker.

3.2 Intern kontroll av Operativa risker

De operativa riskerna bedöms dagligen vid utfärdande av arbetstillstånd, schemalagda ronderingar m.m. Den del av den interna kontrollen som granskas i denna uppföljning är den "Övergripande riskbedömningen av operativa risker" som utförs enligt rutinen "Rutin för riskhantering".

Syfte med riskbedömningarna är att förebygga olyckor och miljöpåverkan orsakad av verksamheten. Riskbedömningarna utgör underlag för att skapa en anläggning som klarar ett visst definierat funktionsbortfall, normala störningar och/eller tänkbara onormala störningar. Det är också viktigt att personalen har kompetens (kunskap och träning) att hantera dessa situationer. Riskinventering och riskanalys är verktyg som skapar förutsättningar för detta.

Rutiner och kontrollmoment som följts upp

- Att riskanalys genomförts för de operativa riskerna i enlighet med rutinen "Rutin för riskhantering"

3.2.1 Uppföljning av den interna kontrollen av Operativa risker

Riskanalys genomförd av arbetsgrupp vid fyra tillfällen under 2015. Omvärdering av riskerna genomfördes 2014 vilket dokumenterats i Excelfilen "Övergripande riskinventeringslista". Nästa värdering av riskerna genomförs 2017.

En ny modell för riskbedömning har arbetats fram under 2015 och kommer att implementeras succesivt.

En HAZOP analys av hela Gryaab verksamhet inleddes våren 2015. Anläggningsdelarna IN, Syrhåla, Biogas, MO, Eftersed, Skivfilter och Försed har hittills analyserats. Alla risker har identifierats och relaterats till befintliga skydd. Där det finns risker lämnas en rekommendation om riskvärdering som underlag för prioritering av åtgärder.

En sammanfattning av Säkerhetsarbetet på Gryaab 2014 kommer att rapporteras till styrelsen vid styrelsemötet 2015-11-27.

För Syrhåla gjordes en riskinventering 2011 enligt Sevesolagstiftningen och den kommer att förnyas 2015 och en uppdatering av säkerhetsrutinerna ska rapporteras till Länsstyrelsen senast 3 februari 2016.

I maj genomfördes en extern revision av Gryaabs arbete enligt bestämmelserna i Sevesolagstiftningen. Revisionen resulterade i 7 avvikelser och 8 förbättringsförslag.

Intern revision och extern revision har genomförts enligt kraven i miljöledningssystemet ISO 14001 och av högt klassade risker enligt riskinventeringslistan. Revisionerna resulterade i sammanlagt 6 avvikelser och 12 förbättringsförslag.

Avvikelse och förbättringsförslag hanteras inom Gryaabs avvikelssystem.

3.2.2 Resultat av uppföljningen

Resultatet av revisionen är godkänt med förslag till förbättringsåtgärder.

Genomgången visar att intern kontroll av operativa risker genomförts planligt och enligt Gryaabs rutiner.

Det förbättringsförslag som konstaterades förra året kvarstår och behöver slutföras:
”Företagsledningen behöver se över samordningen mellan befintligt ledningssystem dokumenterat i Verksamhetshandboken och det säkerhetsledningssystem som skapats för att tillgodose kraven på Seveso anläggningar. Det gäller både för Ryaverket och Syrhåla. Säkerhetsledningssystemen enligt Seveso direktivet bör implementeras i den ordinarie strukturen.”

3.3 Intern kontroll av Ekonomiska risker

Kontroller som hanterar väsentliga identifierade risker för att säkerställa en rättvisande finansiell rapportering. Dessa kontroller grundar sig i en bedömning av väsentliga ekonomiska risker som genomfördes av avdelningschefen för ekonomi och administration med stöd av Ernst&Young i augusti 2012.

Rutiner och kontrollmoment som följts upp

- Att riskanalys genomförts för riskerna i samband med ekonomisk rapportering.
- Att tester av kontroller genomförts i enlighet med gällande rutin av risker
- Att dokumentet ”Internkontroll - nya rutiner” har uppdaterats

3.3.1 Uppföljning av den interna kontrollen av Ekonomiska risker

Riskanalys genomförd och uppdaterad 2015-09-17.

Den detaljerade kontrollinstruktion reviderades 2015-09-22.

Intern revision ej genomförd 2014 eller 2015.

Extern revision har utförts tre gånger under 2015. I januari avseende bokslutet för 2014, i april och september avseende boksluten för mars respektive augusti 2015. I oktober kommer revision med tyngdpunkt på processer. Ernst&Young har genomfört revisionerna.

3.3.2 Resultat av uppföljningen

Ny rutin för internrevision har inte tagits fram enligt plan. Därmed har inte någon internrevision kunnat genomföras 2015 vilket är en avvikelse mot plan enligt Gryaabs rutin för internrevision.

Det förbättringsförslag som konstaterades förra året kvarstår och behöver slutföras.

”Instruktionerna som finns avseende riskanalysen behöver förtydligas och göras till en rutin i Gryaabs verksamhetshandbok. Samma sak gäller för den kontrollinstruktion som finns, den behöver förtydligas och göras till en rutin i Gryaabs verksamhetshandbok.”

3.4 Intern kontroll av Oegentlighetsrisker

Ett led i Gryaabs arbete för att följa upp att oegentligheter inte förekommer är stickprov på inköp/utbetalningar samt personliga utlägg. Stickproven sker enligt rutin i Kvalitets- och miljöhandboken/Interna revisioner/**Kontroll av oegentlighetsrisker**.

Syfte:

Oegentligheter utgör inte bara en ekonomisk risk, det utgör dessutom en mycket allvarlig förtroende risk, som ytterst kan medföra att medborgarnas tilltro till det demokratiska systemet försvagas. Gryaabs verksamhet präglas av stora inköp av material och entreprenader för såväl löpande drift som projekt för utveckling av verksamheten. I företaget finns en kontinuerlig dialog om vikten av att företaget sköter alla mellanhavanden med externa partner på ett föredömligt sätt.

Det åligger dock för företaget att även kontrollera verksamheten regelbundet mot risken för oegentligheter. Detta görs för att tydligt mot ägare och andra intressenter kunna visa att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt som är i överensstämmelse, inte bara mot lagar och regler, utan även mot de värderingar som Gryaab står för.

Rutiner och kontrollmoment som följts upp

- Att stickprov utförts och dokumenterats för inköp, utbetalningar och personliga utlägg enligt rutin.

3.4.1 Uppföljning av den interna kontrollen av Oegentlighetsrisker

Internrevision genomförd 2015-09-15 av 10 st personliga utlägg. Inga avvikelser konstaterades.

Internrevision av inköp och utbetalningar saknas.

3.4.2 Resultat av uppföljningen

Att internrevision av inköp och utbetalningar inte utförts är en avvikelse gentemot Gryaabs rutin.

3.5 Intern kontroll av Tekniska utvecklingsrisker

Gryaabs tekniska utvecklingsgrupp arbetar för att Gryaab skall ha en sammanhållen utvecklingsstrategi. Gryaab skall ha tillgång till den lämpligaste tekniken för sin avloppsvattenrening och slambehandling. Gryaabs resurser skall användas klokt och dubbelarbete skall minimeras. Externa krafter skall uppmuntras att arbeta med projekt som gynnar Gryaab och/eller VA-branchen som helhet.

Rutiner och kontrollmoment som följts upp

- Att Tekniska utvecklingsgruppen (TUG) årligen genomfört och dokumenterat en analys av riskerna för att bolaget saknar teknisk kunskap nödvändig för att nå framtida mål.

3.5.1 Uppföljning av den interna kontrollen av Tekniska utvecklingsrisker

Risikanalys genomförd 2014-12-12.

4 uppföljande möten har genomförts av Tekniska utvecklingsgruppen under 2015.

3.5.2 Resultat av uppföljningen

Resultatet av revisionen är godkänt.

4. Genomförda interna och externa revisioner

Extern revisioner enligt ISO 14001 genomförda av SP Sveriges Tekniska forskningsinstitut 2,5 dagar.

Extern revision enligt lagstiftningen om allvarliga kemikalieolyckor (Seveso). Utförd av WSP Sverige AB, 2 dagar.

Lekmannarevisorerna tillsammans med Stadsrevisionen i Göteborgs Stad.

Ernst&Young´s granskning av bokslut (3 tillfällen) samt genomfört en processrevision.

Intern revision enligt miljöledningssystemet ISO 14001 och Göteborgs Stads anvisningar för intern kontroll och styrning.

Intern revision enligt kvalitetsledningssystemet REVAQ. I samarbete med Kungsbacka och LBVA (Laholmsbuktens VA).

Andrapartsrevision av Kuskatorpet Entreprenad och Jordbruk AB (Gryaabs entreprenör för Revaq slam) 1 dag, 2 internrevisorer.

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2015-09-16	0108/15	Arkivnämnden informerar	Protokollsutdrag, beslut - Gallring av pappershandlingar efter skanning inom Göteborgs Stad	Arkivnämnden / Gryaab AB	Line Norlin;Mats Ödman
2015-09-16	0132/15	Företagsinteckningsnummer 19721206.35.43	Ansökan om slutlig dödning av inteckning - Rödjan 727:38		Mats Ödman
2015-09-16	0157/15	Förfrågningar och synpunkter 2015	Fråga och svar - Avfallshantering	Leif Lundh University of Gothenburg / Gryaab AB	Ellinor Günther
2015-09-17	0070/15	Projekt - Flyktväg Röda Sten	Anmälan enligt 28§ (1998:899) förordning om miljöfarlig verksamhet, schaktarbeten vid Röda sten	Gryaab AB / Länsstyrelsen Västra Götalands län	Mats Benkel
2015-09-17	0111/15	Delegationer vid frånvaro	MBG ersätter SOP som AC-TF v39	Gryaab AB	Line Norlin
2015-09-17	0135/15	Bankavtal och fullmakter	SEB - återkallelse av fullmakt	Gryaab AB / SEB	Mats Ödman
2015-09-17	0136/15	Återlämnande av bankgarantier 2015	Retur av bankgaranti FN46175f Dr Bernhard Fritz öffentl. Notar	Gryaab AB	Mats Ödman
2015-09-17	0136/15	Återlämnande av bankgarantier 2015	Retur av bankgaranti 5735 52 740 74 SEB		Mats Ödman

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
				Gryaab AB	
2015-09-18	0153/15	Begäran om allmänna handlingar	Fråga och svar - Telefonkostnader	Ernst Karlsson privatperson / Gryaab AB	Mats Ödman
2015-09-21	0137/15	Entledigande från politiskt uppdrag	Begäran om entledigande från politiskt uppdrag Gryaab	Dan Björk / Gryaab AB m.fl	Line Norlin;Mina Popal
2015-09-23	0111/15	Delegationer vid frånvaro	AJO ersätter DLU 25/9	Gryaab AB	Line Norlin
2015-09-26	0157/15	Förfrågningar och synpunkter 2015	Fråga och svar - Toatank tömning (husbil)	Ranco Narancic privatperson / Gryaab AB	Ellinor Günther
2015-09-28	0111/15	Delegationer vid frånvaro	Mats S är AC PoP 29/9 - 5/10 2015	Gryaab AB	Line Norlin
2015-09-28	0138/15	Inriktningsdokument 2016	Underskrivet inriktningsdokument för 2016	Gryaab AB / Styrelse	Anders Åström;Mina Popal
2015-09-29	0111/15	Delegationer vid frånvaro	AJO ersätter DLU 7-8/10	Gryaab AB	Line Norlin
2015-09-29	0111/15	Delegationer vid frånvaro	AJO ersätter DLU 30/9-1/10	Gryaab AB	Line Norlin

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2015-09-29	0140/15	Upphandling - Entreprenad - Rörentreprenad EN2013-RE01 (0085/13/700)	Beslut om direktupphandling	Gryaab AB	Christina Suneblad
2015-09-29	0157/15	Förfrågningar och synpunkter 2015	Fråga och svar - Hur upphandling påverkar och skapar mervärden	Sandra Janson privatperson / Gryaab AB	Ellinor Günther
2015-09-30	0085/15	Styrelseprotokoll 2015	Protokoll Nr 3/2015 - sammanträdesdatum 2015-06-12	Gryaab AB	Mina Popal
2015-10-01	0139/15	Härryda kommun - kommunfullmäktige	Sammanträdesdatum 2016	Sektorn för administrativt stöd Härryda kommun	Line Norlin
2015-10-02	0070/15	Projekt - Flyktväg Röda Sten	Kompletteringar av Anmälan enligt 28§ (1998:899) förordning om miljöfarlig verksamhet, schaktarbeten vid Röda sten	Gryaab AB / Länsstyrelsen Västra Götaland, Tyrens	Mats Benkel
2015-10-05	0069/15	Utlandsresor 2015	Tyskland 2015.11.02-2015.11.04	Gryaab AB	Anders Åström
2015-10-05	0135/15	Bankavtal och fullmakter	Swedbank - fullmakt - ny användare	Gryaab AB / Swedbank	Mats Ödman
2015-10-05	0135/15	Bankavtal och fullmakter	Nordea - fullmakt - ny användare	Gryaab AB / Nordea	Mats Ödman

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2015-10-05	0165/08	Avtalsvillkor för utställningshyra på Ekocentrum	Avtalsförlängning 2015-12-01--2016-11-30	Gryaab AB / Ekocentrum	Christina Suneblad;Ellinor Günther
2015-10-06	0145/15	Månadsrapporter - reningsresultat	Gryaabs månadsrapport augusti 2015	Gryaab AB	Jan Mattsson
2015-10-07	0150/15	Förslagskommittén	Protokoll förslagskommitté 2015-09-23	Gryaab AB	
2015-10-07	0157/15	Förfrågningar och synpunkter 2015	Fråga och svar - Hur upphandling påverkar och skapar mervärden	Gryaab AB / privatperson	Ellinor Günther

HR och kommunikation
Ellinor Günther
Kommunikationsansvarig

Mediebevakning – sammanfattning 150901-150930

Gryaab/Ryaverket

Gryaab syns på twitter i september då Susanne Tumlin tweetar om Nordiwa. Flera andra inom branschen retweetar hennes uppmaning om att åka tåg till konferensen gemensamt.

Uppströms

Åtta artiklar som rör uppströmsfrågor har sparats i september.

- TT gör en nyhet om de tester som genomförs i utanför Halmstad där man provar att använda våtmarker för att rena vatten från läkemedelsrester. De flesta medier rapporterade om nyheten.
- Dagens Apotek och Cirkulation skriver om att Naturvårdsverket föreslås hålla koll på 22 substanser i läkemedel. Man ska bland annat fokusera på antibiotika, hormonstörande substanser och inflammationshämmande läkemedel. Tanken är att följa vad som händer med läkemedlen i miljön över tid och utefter det utvärdera vilken effekt vissa insatser får.
- EU skärper reglerna mot miljöskadliga kemikalier i kläder. Textilbranschen får nu fem år på sig att fasa ut så kallade nonylfenoletoxilater i importerade kläder och andra textilier. Det här rapporterar Naturskyddsföreningen och nyheten plockas upp av bland annat VLT.
- Landskrona-Posten, Helsingborgs Dagblad och Sydsvenskan forstärker rapportera om problemen med giftiga kemikalier som kommer till Lundåkraverket. För femte gången i år har verket behövt stänga av den biologiska reningen för att inte orsaka massdöd av bakterier. Hade de inte haft sitt varningssystem hade verket kanske varit utan kväverening i en månad. Källan är ännu inte hittad men spårningsarbete pågår.
- Dala-Demokraten skriver att Falu Energi och Vatten nu gör en film om Putte. Putte är en skolinformatör som i filmen kommer att användas för att få barn att lära sig vad som händer på insidan. De kommer att få lära sig vad som händer med det som spolas ner och framförallt vad som händer när fel saker spolas ner.
- Östra Småland skriver om schampo och att det är svårt som konsument att tyda innehållsförteckningarna. Eva Eiderström på Naturskyddsföreningen ger lite tips. Undvik mjällschampo, eftersom ämnet zinkpyrition är extremt giftig för vattenlevande organismer. Se upp för parabener (hormonstörande), parfymämnen (allergiframkallande) och sodium lauryl sulfate som torkar ut hårbotten.

Hav

Sex artiklar om havsmiljö har sparats under perioden.

- En debatt om fokus bör ligga på havsbaserade eller landbaserade åtgärder för att minska övergödningens problematiken pågår på Svenska Dagbladet. Ena lägret vill att ytterligare fokus ska ligga på forskning och utveckling av tekniker till havs som till exempel muddring och syresättning av bottnar och andra lägret menar att vi måste ha tålamod för att se att alla åtgärder kring tillförseln som görs ska slå igenom.

- Sveriges radio P3 och SVT Smålandsnytt rapporterar om WWF:s rapport som visar att livet i havet har halverats de senaste 40 åren. WWF pekar på klimatförändringar, nedskräpning, olje- och gasutvinning i haven och överfiske som stora anledningar till att havsmiljön försämrats.
- Svenskt Vatten skriver ett pressmeddelande om den rapport Havsmiljöinstitutet tagit fram där de beskriver 17 samhällsfenomen som driver och ligger bakom övergödningen i haven. Mycket av åtgärderna har varit inriktade på så kallade end-of-pipe-lösningar som till exempel avloppssvattenrening. Nu måste samhället ändra synsätt och mer förebygga och förhindra utsläpp. Några exempel på problem i samhället som bör fokuseras på är högt proteinintag, konsumtion, transporter, fiskeodling och matsvinn.
- Göteborgs-Posten skriver om naturvårdsprojektet "Biogas från havet". Sju skolor deltar i projektet. Gryaab har bidragit med broschyrer, film och slam för att använda i undervisningen.
- Ett internationellt forskarteam har under ett år kartlagt mängden mikroplast i haven. De har tittat på hur mikroplasten påverkar den marina miljön. Det här rapporterar SVT nyheter.

Slam/Biogas

Tre artiklar som rör slam eller biogas har sparats under perioden.

- I Sigtunabygden/Knivstabygden finns en insändare där skribenten vill stoppa den planerade anläggningen för att kunna lagra slam från Stockholm . De kringboende är oroliga eftersom avloppslammet innehåller farliga bakterier, tungmetaller och medicinrester.
- I UNT finns samma dag som insändare ovan publiceras en artikel om slamlagringen. Ragn-Sells menar att platsen för lagring är bra för att minimera transporterna av slammet och för att det är långt till kringboende. De menar att reiskerna med anläggningen inte är särskilt stora utan att de följer alla rekommendationer och den lagstiftning som finns.
- Svenskt Vatten skriver ett pressmeddelande där de trycker på att ökningstakten för biogasproduktion kan bli mycket högre om det kommer tydliga långsiktiga besked från regeringen.

Gryaab AB
Kommunikationsansvarig
Ellinor Günther

Omvärldsbevakning 150901-150930

Datum	Medium och titel	Innehåll
2015-09-02 Hav	Stockholms universitet, Svenska dagbladet Debattreplik: Finns ingen mirakelmedicin för Östersjön	Forskare och innovatörer har hävdad att befintliga åtgärder för att minska övergödningen, med fokus på minskad tillförsel från land, har misslyckats och att problemet är den stora interna källan av fosfor i Östersjön. De föreslår att man istället använder metoder där man antingen avlägsnar näringsämnet fosfor med muddring eller binder det till havsbotten genom att syresätta havsbotten med hjälp av pumpar eller använder kemisk fällning (debattartikel i Svenska dagbladet den 27/8). Nu svarar ett antal Östersjöforskare att det inte finns någon mirakelmedicin för Östersjön. Deras budskap är att för att minska mängden fosfor i Östersjön måste vi minska tillförseln. Detta görs redan genom avloppsrening och åtgärder för att minska näringsläckaget inom jordbruket. Det är beprövade åtgärder som visat sig vara effektiva och som dessutom leder till förbättrad vattenkvalitet i sjöar och vattendrag. Problemet är att det tar lång tid innan vi ser några förbättringar i Östersjöns känsliga ekosystem. Det kräver ett målmedvetet arbete med ett längre tidsperspektiv.
2015-09-03 Hav	Svenska dagbladet Slutreplik: Fler sätt att minska övergödningen bör övervägas	I en slutreplik till ovanstående skriver bland annat Anders Stigebrandt, professor i oceanografi på Göteborgs universitet ” Vi anser att det är mycket bra att den externa tillförseln av fosfor till Östersjön har halverats och att man fortsätter reducera densamma. Men man kan dock inte blunda för att den stora minskningen av den externa tillförseln inte har minskat Östersjöns övergödning, utan den har snarare blivit värre. Det interna läckaget från syrefria botten är nu cirka tre gånger större än den totala externa tillförseln varav bara en mindre andel kan åtgärdas. Vi anser att man förbehållslöst måste utreda om det finns ekologiskt och ekonomiskt försvarbara havsbaserade åtgärder som skulle kunna minska det interna läckaget. Vi hoppas att den nu igångsatta debatten leder till att de politiker som ytterst är ansvariga för att de mest adekvata åtgärderna vidtas, framöver inser att Östersjöns övergödning inte

		kan lösas inom rimlig tid om man inte aktivt stoppar det mycket stora interna fosforläckaget från syrefria bottnar. Men för att nå dit måste först havsbaserade metoder utvecklas, något som ofrånkomligt kräver resurser för forskning och utvecklingsarbete.
2015-09-04 Läkemedel	TT (syntes i de flesta tidningar) Gammal medicin renas i våtmark	Den allt större mängden läkemedelsrester vi kissar ut i avloppen ställer till problem för djuren i våra vattendrag. Men nu har forskare upptäckt att den biofilm som bildas under ytan på vattenlevande växter i våtmarker har en förmåga att bryta ner läkemedelsrester. För att ta reda på hur bra naturens egen reningsprocess faktiskt är genomförs nu tester i en kontrollerad våtmarksanläggning utanför Halmstad.
2015-09-04 Läkemedel	Uppsala nya tidning mfl Gammal medicin renas i våtmark	Samma som ovan
2015-09-08 Läkemedel	Dagens apotek Pillren som kan skada miljön	Många läkemedel kommer ut i vattnet och kan påverka miljön. Nu föreslås Naturvårdsverket hålla koll på 22 substanser. Att läkemedel fortsätter genom våra kroppar och spolats ut med avloppsvattnet är det viktigaste skälet till att läkemedelssubstanser kan hittas i den svenska miljön. Överblivna läkemedel som spolats ner i toaletten i stället för att lämnas in till apoteket kan också ligga bakom, men till en mindre del. En arbetsgrupp inom den nationella läkemedelsstrategin har nu tagit fram en förteckning över 22 substanser som man bör hålla koll på. Bland annat finns inflammationshämmande läkemedel, antibiotika och hormonstörande substanser på listan. Tanken är att följa vad som händer med läkemedlen i miljön över tid. Därmed kan man utvärdera vilken effekt vissa insatser får, som råd kring förskrivning eller kampanjer för att överblivna läkemedel ska lämnas på apotek.
2015-09-10 Läkemedel	Cirkulation.com Läkemedelsverket vill övervaka läkemedelsrester	Samma som ovan
2015-09-14 Kemikalier	VLT Skärpta regler – Kemikalier förbjuds i	EU skärper reglerna mot miljöskadliga kemikalier i kläder. Textilbranschen får nu fem år på sig att fasa ut så kallade nonylfenoletoxilater i importerade kläder och andra textilier, rapporterar Naturskyddsföreningen. Kemikalierna används i textilproduktionen. När

	kläder	textilerna tvättas hamnar de i sköljvattnet, och sedan i naturen där de bryts ned till den hormonstörande formen nonylfenol.
2015-09-16 Uppströms	Landskrona-Posten, Helsingborgs dagblad, Sydsvenskan Gifter i avloppsvattnet stör	Utsläpp av giftiga kemikalier i avloppsvattnet ställer till problem för Lundåkraverket. Senast i fredags fick vatten ledas förbi biosteget för att inte slå ut den biologiska reningsprocessen. Det är femte gången i år som miljontals liter avloppsvatten inte blir helt renat i Lundåkraverkets reningsbassänger. Med hjälp av sitt varningssystem "toxicitetsmätaren" kan driftsansvariga på NSVA förhindra massdöd av bakterier, genom att leda förbi inkommande vatten till reningsverket. Hade vi inte haft varningssystemet kunde vi i värsta fall vara utan kväverening i en månad, jämför driftschef Anders Jeppsson. Källan är inte hittad. Här pågår spårningsarbete. - Vi har tagit prover som visar att det kommer från varvsområdet i Landskrona, men vem det är som släpper ut det vet vi inte, säger Anders Jeppsson.
2015-09-16 Hav	Sveriges radio P3 nyheter, SVT Smålandsnytt Livet i haven har halverats de senaste 40 åren	En rapport från Världsnaturfonden (WWF) visar att de senaste 40 åren har populationer av fiskar, däggdjur, fåglar och kräldjur minskat med i genomsnitt 49 procent. WWF varnar också för att korallreven håller på att försvinna, antalet koraller i världen har halverats de senaste 30 åren. Förutom nedskräpning, klimatförändringar, och olja och gasutvinning i haven pekar WWF på överfiske som en av anledningarna till att havsmiljön försämras och fiskarna blir färre. Över tre miljarder människor får sitt huvudsakliga proteinintag från fisk. Och 10-12 procent av jordens befolkning lever på inkomster från fiskeindustrin och havsodlingar. Enligt WWF är fiskeindustrin två till tre gånger för stor än vad som är hållbart. - Jag tror att det går att lösa den här situationen, men det behövs politiska beslut. Politikerna är ju valda utav oss, så det är vi som kan sätta tryck på dem så de prioriterar det här och känner att de törs ta de beslut som behöver tas, säger marinbiologen Anna Karlsson.
2015-09-17 Hav	Svenskt Vatten Konsumtionen övergöder haven	I en ny rapport beskriver Havsmiljöinstitutet 17 samhällsfenomen som driver och ligger bakom övergödningen av haven. Rapporten konstaterar att mycket av åtgärdsarbetet varit inriktat på s.k. end-of-pipelösningar, exempelvis avloppsreningsverk. Samhället måste ändra synsätt och mer förebygga och förhindra utsläpp. Då är åtgärder mot drivkrafter och de som får närsalter att flöda genom samhället nödvändiga. Några exempel; högt proteinintag, konsumtion,

		transporter, fiskodling och matsvinn. Rapporten är välkommen. Svenskt Vatten har länge påpekat att det är de som bor och verkar i tätorterna som orsakar och släpper ut föroreningar. EU har tänkt så sedan 1990. Men svenska myndigheters traditionella skriv- och tänkesätt att "reningsverken släpper ut" leder åtgärdsarbetet fel. Reningsverken kan göra lite till åt det som släpps ut från tätorterna, men med en reningsgrad för fosfor på 96 % är det uppenbart att "end-of-pipe" börjar nå vägs ände. Fokus måste allt mer riktas uppströms.
2015-09-18 Uppströms	Dala-Demokraten Putte dyker i toaletten	Vad har reningsverket inte hittat i ena änden av röret? Listan kan göras lång av ting som definitivt inte ska spolras ner i en toalett. Kreditkort, telefoner, löständer, ja, varje år tar reningsverken i Dalarna emot 500 ton onödigt skräp. Dessutom hamnar stora mängder kemikalier i avloppet vilket skadar miljön och vattnet. Till exempel lösningsmedel samt även kadmium som kan spåras från till exempel konstnärsfärg. Därför går nu Falu Energi & Vatten på djupet med problemet. En utbildningsfilm har påbörjats, inifrån ett avloppsrör. - Syftet är att visa hur det ser ut på insidan. Vad som händer med det vi spolras ner i avloppet och framför allt vad som händer när vi spolras ner fel saker, berättar Patrik Johansson, skolinformatör på Falu Energi & Vatten.
2015-09-18 Hav	Göteborgs-Posten Övergödning på elevernas schema	Biogas från havet är ett lokalt naturvårdsprojekt i skolan om övergödning i havet finansierat av länsstyrelsen. Projektet är ett samarbete mellan länsstyrelsen, Åtta fjordar och Havets framtidsverkstad. Projekt Åtta fjordar ska främja en bättre havsmiljö i åtta fjordar innanför Tjörn och Orust och är ett samarbete mellan kommunerna Uddevalla, Stenungsund, Orust, Tjörn och Kungälv. Sju skolor deltar i projektet, under senhösten blir det uppföljning med slutrapport. (Till projektet har Gryaab bidragit med film, broschyrer samt att de ansvariga fått låna slam från oss för att använda i undervisningen)
2015-09-21 Gryaab	Twitter	Susanne Tumlin twittrar om Nordiwa och uppmanar andra att åka tåg med Gryaab, LTH, DTU, Svenskt Vatten och MittSverige Vatten. Det retweetas av fem andra.
2015-09-21 Kemikalier	Östra Småland Tvätta håret reko	Dimethicone, sodium xylenesulfonate, guar hydroxypropyltrimonium. Vad är det egentligen man löddrar in i hårbotten? Eva Eiderström är chef för avdelningen Handla Miljövänligt på Naturskyddsföreningen och säger att det är svårt

		<p>att överblicka substanserna som schampo och andra hår- och hudvårdsprodukter innehåller.</p> <p>- Som konsument måste man nästan ha disputerat i toxologi för att kunna läsa innehållsförteckningen på en schampoflaska.</p> <p>De flesta schampon som finns på marknaden klarar inte Naturskyddsföreningens kriterier för märkningen Bra miljöval. En av de mest omdebatterade substanserna är zinkpyrition som används i mjällshampo, till exempel Head & Shoulders. Kemikalien är extremt giftig för vattenlevande organismer, men är tillåten att använda. Några tips är att välja bort parfymerade produkter, välja miljömärkt, att inte köpa kosmetika som saknar innehållsförpackning och att inte använda mjällschampo i onödan. Se upp för parabener (hormonstörande), parfymämnen (allergiframkallande) och Sodium lauryl sulfate (det torkar ur och tar bort hårets naturliga oljor)</p>
<p>2015-09-28 Hav</p>	<p>SVT Nyheter</p> <p>Mikroplast i Östersjön kartlagt</p>	<p>Ett internationellt forskarteam har under ett år kartlagt mängden mikroplast i Östersjön. De menar att situationen är värre än befarat. För att ta reda på det har ett internationellt forskarteam under ett år studerat förekomsten av de små plastpartiklar som kan cirkulera runt i vattenmassorna under mycket lång tid och på olika sätt påverka den marina miljön. Östersjön är ett av världens mest känsliga inlandhav med ett mycket långsamt vattenutbyte. Det innebär att det som hamnar i havet även stannar i havet, och att den plast som cirkulerar runt i de fria vattenmassorna gör det under mycket lång tid. Vilket är ett extra stort problem just vad gäller mikroplast, eftersom dessa mycket små plastpartiklar finns kvar väldigt länge. Enligt en ny norsk studie är det slitage av bildäck som står för hälften av partiklarna i världshaven. Den näst största källan är båtfärger av olika slag. Därefter följer konsumentprodukter, som till exempel fleecekläder som släpper ifrån sig plastfibrer när de slits och tvättas. Även kosmetika och tandkräm kan innehålla plast. Magnus Engwall, forskare i miljö kemi tror att det största hotet är att de här plasterna binder upp miljögifter i stora koncentrationer. Då kan de fungera som en bärare av de här gifterna in i näringskedjorna, och i slutändan finns vi människor i många fall. Så vi får tillbaka miljögifterna på tallriken till slut.</p>
<p>2015-09-30 Slam</p>	<p>Sigtunabygden/Knivsta bygden</p>	<p>I Skåneda i östra delen av Sigtuna kommun planerar Ragn-Sells att bygga en stor deponi för att ta emot 10 000 ton avloppsslam från alla reningsverk i Stockholm. Vi som kringboende kräver att dammen</p>

	Insändare: Stoppa anläggning för rötslam!	stoppas då den är ett hot mot miljön. Avloppsslammet innehåller farliga bakterier, tungmetaller och medicinrester och det går aldrig att bygga en läckagesäker damm. Det här skriver en insändarskribent
2015-09-30 Slam	Unt.se Vill lagra 10 000 ton rötslam	Rötslammet kommer från reningsverk i Stockholmsområdet och ska lagras innan det kan spridas på åkrar som gödsel. – Skånela är ett bra läge för att minimera de totala transporterna av slammet och för att vara inom Storstockholm är det långt till kringboende och det gör platsen lämplig, säger Jonas Wibom, avdelningschef på renhållningsföretaget Ragn-Sells. Jonas Wibom anser inte att riskerna med anläggningen är särskilt stora utan påpekar att man från Ragn-Sells sida följer de rekommendationer och den lagstiftning som finns. Många boende i Skånela är negativa till Ragn-Sells planer (Se insändare ovan)
2015-09-30 Biogas	Svenskt Vatten Pressmeddelande: Biogasproduktionen ökar men kortsiktig politik minskar investeringsviljan	Den svenska biogasproduktionen ökade med sex procent under 2014 visar färsk statistik. Produktionen uppgår till 1,8 TWh varav ca 60 % går till transportsektorn. Ökningstakten skulle kunna vara högre med mer långsiktiga besked från regeringen. Det här skriver Svenskt Vatten i ett pressmeddelande

**Minnesanteckningar Presidie
Nr 5/2015**Närvarande:

Ordinarie ledamöter:

Peter Rundström

Catrin Björkman

Claes Johansson

Anders Åström

Ordförande

1:a vice ordf.

2:a vice ordf.

VD, Gryaab AB

1**Gryaabs ekonomi, lån, etc**

Presidiet gick igenom lånesituationen och hade inga synpunkter på utskickad sammanställning.

Månadsbokslut för september var ännu inte färdigställt. Genomgång av resultat sker därmed i samband med styrelsemöte 16/10.

2**Budget 2016**

Vd redogjorde för utskickade budgetdokument. Gryaabs avgift till delägarkommunerna bedöms öka med 7,1 mkr från 2015 till 2016. Under kommande 5 års period ökar avgiften till knappt 340 mkr 2018 för att därefter sjunka något resterande två år. Största osäkerheter ligger i bedömningen av kapitalkostnader beroende på ränteläge och exakt tidpunkt för aktivering av pågående och planerade investeringar.

Presidiet diskuterade innehållet och beslöt att lägga fram förslag till budget 2016 för styrelsen för beslut.

3**Kvalitet, säkerhet & miljö**

Vd redovisade preliminär årsrapport från internrevisionen. Vissa brister i strukturen finns framförallt inom området ekonomiska risker. Presidiet beslöt att framlägga rapporten för styrelsen.

4**Projekt/utredningar**

VD redovisade status i projekten EN2013 samt Lokaler 2012. Presidiet beslöt att framlägga till styrelsen för information

Beslut om att starta projekt för flyktschakt Röda Sten. Kostnaden är bedömd till ca 30 mkr. Vd presenterade projektupplägg och presidiet beslutade att framlägga till styrelsen för beslut.

5

Övriga frågor

Vd redogjorde för driftsläget.

Reningsresultat t o m augusti: goda resultat trots mycket höga flöden i början av året.

Slam: fortsatt produktion av REVAQ. Nu ca 18 000 ton hitintills i år. Inga problem att nå godkända nivåer under våren och sommaren.

Uppströmsfrågor: Vd redogjorde om pågående ärende med Volvocars.

Presidiet gick igenom och fastställde föredragningslista för styrelsemötet 2015-10-16.

6
Mötet avslutades